

RMK I. 962.

EZECHIAS

KIR. HITI.

Avagy

HIT OSTROMA,

A' tüzés Nyilaktol.

Eph. 6. 7. 16.

Mindeneknek felette, a' hitnek paífsát fel-vegyétek,
 mellyel ama gonoszoknak tüzés nyilait megolthaf-
 fátok.

*Mellyet két Pradicatiokban foglalt, s-pradicállot a' SAROS
 PATAKI Ecclesiában: az Elsőt 18. dik 7-bris 1658-
 dik-ben, Böjti alkalmatossággal; a' Másodikat, mind-
 járt utánna- valo Ur Napján, az az, azon Hónak
 22-dikén,*

MEDGYESI PAL.

SAROS PATAKON,

Nyomtattatott ROSNYAI JANOS által.

Méltóságos Fejedelem Aszszonyak,
BATHORISOPHIANA K,
a' Méltóságos Fejedelemnek
RAKOCI GYÖRGYNEK,

Erdély Országának Fejedelmének, Magyar
Ország Réseinek Urának, és Székelyek Ispánjának,
kedves Házastárnak; nékem kegyelmes Aszszonyomnak: Istentől minden kegyelemben, nevezet
szerént Hitben, és igaz mennyei Bölcsességben való
nevekedést, sok számú szerencsés boldog elzítendőök-
kel egyetemben, kívánok.

Enyi használatja legyen KE-
GYELMES ASZSZO-
NYOM, a' Meg-igazító Hit-
nek (melynek T Ű Z E S O S-
TROMA ez együgyű Tané-
tásban ábráztatik-ki) nagy hofz-
szas Laistromban summálva adja előnkben Sz. Pál
Sidokhoz irt Levelének 11-dik részében: méltó i-
gen meg-olvasásra. De mindeneknek summája, a'

A 2

a' mint

ELŐLJÁRO BESZED.

mit a' Pröpheta egy szóval a' *Hit* felől jelent:
 Hab. 2. 4. *Az igaz* úgy-mond, *Hitből él.* Holot minden mi-
 volta s. Haszna a' *Hitnek*, úgy-mint az Isten előt-
 valo meg-igazítás (mely mindeneknek feje) mi-
 Rom. 1. 17 ként Pál Apostol szabja; s. mind pedig minden e-
 gyéb fogant, amaz igen nevezetes-is, a' minden
 1. Pet. 1. 7. késértetekben, a' *tűzésekben*-is, a' mikor minden
 Hebr. 10. emberi hit meg-fogyatkozván, *remétség ellen*, re-
 v. 38. *métség alatt* kell hinni, bé-foglaltatik. Azért szám-
 Rom. 4. 18 *lálja* az Apostol, a' *lelki fegyverek* közzé a' *Hitet*, s.
 Eph. 6. 16. *hagya*, hogy azt, mint erőf, s. semmi lövéseknek
 szuráfoknak nem engedő aczél *paist*, *vegyük-fel*
mindenek felet.

Mind ezeket ember, e' felséges *Kegyelem* avagy
 Eph. 2. 8. *Ajándek* felől, meg-tanulhatja ugyan Sz. Irásból,
 hiheti-is, a' ki a' Sz. Irásnak Isteni hittel hiszen; de
 akkor érti, s. hiszi leg jobban, mikor ösztán ma-
 gán tanulja s. tapasztalja-meg ezeknek igaz mi-
 voltát. Mely szent, s. a' testnek ugyan igen
 igen fanyaru, de e' léleknek felette jó Leczkének
 valóságát, *NAGYSAGTOKKAL*-is valo-
 ban kezdé, az igaz és bölcs itélető Isten tanultatni.
 Esa. 5. 26. Csak a' tavalyi 1658. dik-ben, *sűrűltvén* ő Szent
 Felsége, a' sűrűséges kegyetlen Eszaki s. Nap kele-
 ti Sás-

ELŐLJÁRO BESZED.

ti Sásákknak, és azokat, mint a' fetet felleget re-
 ánk hozván, igazán *examenre*-is vont vala: a' mi
 kor nem volt külömben dolgunk, mint Daniel. Dan. 6.
 nek, az eh Oroszlánoknak vermekben. Bizony,
 bizony csak az egy *Hit* által marada-meg életünk.
 Ily nyilván tapasztalván azért *KEGYELMES*
ASZSZONYOM, a' *Hitnek*, e' minden vilá-
 gi Kéncs és Méltóság felett becstüendő használa-
 tos voltát: legyünk azon, mint oltalmazhafuk
 minden világi feltő jofzágunk, sőt még testi éle-
 tünk felett-is, ez Isten drága ajándékját: s. mint
 nevedjünk bővölködjünk ebben, és tarthafuk-
 meg mind végiglen. Mert né féljünk valamig *Hi-*
tünk léfzen, ez egész *világot*-is meg-győzzük *kezzel.* 1. Joh.

Ez Tanétásomat, mely egészlen e' felől va-
 gyon, ilyen állapotban praedicálván én, *SAROS*
PATAKON, az egész Ecclesia, s. nevezet sze-
 rént, Méltóságos *IDESBIK ASZSZO-*
NYUNK és *NAGYSAGOD* előtt, szintén
 mikor a' tűzes késérteteknek *rostájában* vetvén *Í-*
ten, a' spiczé volna dolgunk: és egyéb fok *Okoktúl-*
is indéttatván, méltónak itéltém, hogy *NAGY-*
SAGOD méltóságos Neve alatt lásson világot.
 Kérem álatatoflan, v. gye jó kedvel, s. lássa ke-
 A 3 gycl-

ELŐLJÁRO BESZED.

gyelmességgel NAGYSAGOD. Sáros Pata-
kon 15 Decembris 1659-ben. NAGYSA-
GODNAK alázatos és hűséges Szolgája,

MEDYESI PÁL.

Király.

HITOSTROMA

7

Király. 2. Könyv. XVIII v. XXII.

ELSŐ PRÆDICATIO.

Hogy ha azt mondjátok nekem: a mi Jehova Istenünkben bizunk: Nem azé az, a' kinek magasságát és oltárait elrontotta Ezechiás?

Zsente Leczke, része amaz erejében dicsekedő, maga hit General Rabságé fenn héjazó, f-boszuságos Oratiojának, Beszédének: mellyel az istenfelő Ezechiás Királlyal, f-az ő igen meg-szorult és félemllett népével, a' Városet Jérusalemet számtalan sok magával rájok szálván, ingerkedék. Oka ez hadakozásnak jelentetik ezen Réfznek, 7-dik versében, mely c' lön, hogy e' szent Király el-szakadt vala az Assyriai Királytól, ne lenne többé ado fizető a' Pogánynak, melyben először az ő Attya Acház, egy nagy Izsükségében, 2. Reg. 16. midőn tudnia illik a' Syriai Király ellen ez Assyriai Király. v. 7. tól meg-segítették ejtette vala magát. Mellyet jó szerencsésében (mely néki akkor igen szolgál vala) ebben való fel-fuvalkodtában cselekedte vala-e Ezechiás; vagy penig a' mint sokaknak teczik, hogy ezzel kárhoztatná gonosz attyának cselekedtetit, az Isten szabados népét Pogány Királynak adó-fizetésében egyelétvén; azt én most nem disputálok. Elég az hogy ezen busula-meg az Assyriai hatalmas Király, és meg-ütvén Juda országát, sok erősi városokat meg-vőn abban. Nem veszia' Király nagy

HITOSTROMA.

2. Reg. 18. nagy észre a dolgot, nagy alázatossággal meg-találtatja
 7. 14. a nagy Királyt, meg-valja fogyatkozását, könyörög né-
 ki, térjen-el rolla, s-valaminémő szarczot rá vét, meg-
 adja néki. Amaz három száz talentum czűstöt, s-har-
 mincz talentum aranyat kíván. Meg-adja éppen Eze-
 chiás, csak menekedhesék tőlle. Mint léfzen a dolog:
 el-vészi a nagy summa pénzt, el sem tér rolla, mert
 nincs a Pogánynak hiti, fő képpen ha a szerenese szolgá-
 gál néki. S-igy küldé e dühös Generalt, más két Tár-
 saival; számtalan néppel Jerusalemlá, a' hová a' Király
 Ezechiás bé-szorult vala. Ki mint látott hallott, ravalz
 Hadi ember, meg-szálván a' Vároft, minek előtte erővel
 kezdené azt ostromlani, csendes uton próbálja-meg ő-
 ket: sziveket akará leg elsőben rájok vijni. E' végre
 tön illy fennyen valo *Oratio*t pompás szót hozzájok, mel-
 lyet a' keretéfre mind bé hallanak vala. Két felé ágazik
 az *Oratio*: Egyik Ezechiafra s-a' Fő fő Rendekre, a' 8. dik
 versőtől fogva, a' 26. dikig; másik a' Községre a' 27. diktől, a'
 36. dikig. Az Első Agára tartozik a' mi fel-vőtte Lecz-
 kénk. Fel-tört czélja benne rövideden csak ez, hogy el-
 hireffe vélek, adgyák-meg szép szerrel magokat, mert
 különbben is meg kell lenni. Két derék Okokkal állatja
 dolgát: 1 Mert nincsen erejek, a' 2. dik versőtől fogva,
 a' 25. dikig; 2 Mert nem-is a' Jehovának indétása nélkül
 támadot ez had, a' Sidók ellen 25. Az első Ok ellen,
 a' mikkel foghatták volna, jó eleve (mig még nem-is fe-
 l-elnének azok) meg-előzi. Az Első, a' mihez gondolta
 hogy biztanak, az Egyiptusi Király; melyre csak azt fe-
 leli, hogy nád szál támasz az, mindennek valaki ahoz bi-
 zik 20, 21. Másik bizodalnoknak, az ő Jehova Iste-
 ncket

HITOSTROMA.

neket hitte lenni. Erre felel mára fel-vőtt igékben.

Kettő vagyon az Igékben: 1. az ellenvetés, mellyet
 elő fordít, meg előzésnek okáért: *Ha mondjátok nekem:*
a' mi Jehova Istenünkben vagyon a' mi bizodaljunk. 20.
 2. a' rá-valo felelet: *nem azé az, a' kinek magasságát és oltá-
 rit el-rontotta Ezechiás? Ennekem mostan, Isten segitsé-
 géből, az Elsővel léfzen dolgom, abból léfzen Elmélke-
 désem. Hogy ha azt mondjátok nekem: a' mi Jehova Istenünk-
 ben bizunk. Itt kérdehetni, vallyon ugyan szoltaké így, a'
 Király és a' Nép; vagy csak rejájok fogja, mint az első?
 Igen-is; volt-is hírével az ellenségnek, mint biztatta ez
 istenfélő Király a' Népet, a' Városban való bé-szállás szo-
 ruláskor. El-készérvén tudnia-illik minden-kézséggel
 magokat és a' vároft, így szollot az egéz Népnek: *Erőf-
 sek és bátrak legyetek, semmit se félyetek, meg se renttenjete* 2 Chron. 32
az Assyriai Királytól, és a' velle-valo sokaságtól, mert mi ve- v. 7. 8.
lünk többen vannak, hogy nem ő velle. Eő velle külső testi erőtség
vagyon, mi velünk penig vagyon a' mi Urunk Istenünk, hogy
meg segéljen minket, és mi érettünk hadakozzék. Azért-is in-
ti Rabfaké, a' Népre fordétott réizében Befzedéne, ő-
ket illyen képpen: Ne csaljon meg titeket Ezechiás--- s-ne 2. Reg. 18.
vegyen rá benneteket, hogy a' Jehovában biznátok, mondván, 29, 30.
bizonnyal, meg-szabadet minket a' Jehova, s-nem adattatik e'
Város az Assyriai Királynak kezében. Tudván azért jól, hogy
ezzel tartották mindenek felet a' Sidók, e' szállásban
magokat; azért ő is leg-elsőben ezt erőlködi ki-tekerni
*kezekből; híven hogy ezzel nyeri, ha nyeri.**

Innen eza Tanuság. *Az őrögnék, a' nehez és Tanu-
 szorofs állapotokban, első és leg-főbb fel-vőtt czélja ez, ság.
 B hogy*

hogy leg először is hitében, Istenben vetett erőfő bizodal-
mában táncorgassa meg az Isten felő embert, abból ráz-
za-ki-teljeséggel.

Tekéncsünk a' szent Historiában, mely gyakran mu-
storálatja, ez ő gonosz tagjában: kiben biztok, hogy pár-
2. Reg. tot ütöztetek a; a' Jehovában biztok b? ne csaljon meg kérlek
18. v. 20. Ezechiás benneteket, hogy az szal biztásfátok magatokat, hogy
b v. 22. csak a' Jehovában biztátok, meg-szabadultok c. Valamennyi I-
cv. 29-30. stenek vannak, az ő Népeket az én kezemből ki nem ragadhat-
tók; a' Jehova, sem ragadhatja d. Meg ne csaljon tégedet a' te
d v. 35. Istened e &c. &c. Mellyekben mind csak az egy hitnek
v 19. rész. benne oltására czélozot a' csalárd Eördög. Régi ravasz
10. v. ártalmas praktikája ez a' Sátánnak. A' leg első ránk üt-
fekor-is, c' nyilat veté idegben, s ezzel lövöldözé Első
Szüléinket szintén szivek aránt: Nem haltok meg. Ezt
akarta mondani: Ne hidgyétek hogy meg halnátok mint
Isten mondta, mert csak a' nag' jót irigyli, mely a' meg-til-
tottgyümölcs-ételből követne benneteket. Meg-fogadák
szavát, s ám valobā rajta is veszték. Így megpróbálván az
Ezer-mester az Első Adámon ez praktikájának veszedel-
mes foganatját; a' Második Adámhoz is ezt fogá, s ezzel
akarálc-útni inárol: Ha Isten Fia vagy, hadd meg e' kővek-
nek, legyenek kenyérré: mely annyit tót mint: nosza cső-
kőnjél-meg, Isten rád-való atyai gondvifelélében vetett
hitdben, ne várakozzál tovább az után, nyul rend ki-
völ-való czközkhöz, lám meg-lehet. Az Új Testamen-
tumbéli első Ecclésiát-is, annak első gyűjtögetésében,
ezzel akará el-fordétani, midőn amaz sullyos sorsban,
a' fő Mestertől, a' nagy félclemmel csak nem mind el-
szakasz-

szakasztrá, miként az, ő maga jó eleve meg jövendőlé-
nékik: Imé a' Sátány kíván titeket meg-rostálni, mint a bu- Lue. 21.
zát. A' hiteket akarta ki-rázni belőlők: mint kiteczik, v. 31.
ugyan édes idvezitőnk szavából, mely mindjárt követ-
kezik: De én könyörgöttem, hogy meg ne fogyatkozzék a' sev. 32.
hitéd.

Okai. 1. Mert jól tudja a' Sátány, hogy a' Hiti miat, Okai.
nem fér ő az isten felő emberhez: minden egyéb practi-
caji; s annál rettenetesb fenekedése s dühösködése-is,
mind hazfontalanok környüle a' hit miat: Minden tüzes
nyilait, (az az, leg szörnycbb és mélységesb mérgit) rá lö-
völdözze-is, csak viszsza pattogoznak rolla, azt mon-
ja szent Pál. Ugy lévén ez aránt a' nagy hitő keresztény-
nek dolga, mint ama' jól neki puzdrázodot, jó fegyver-
derékben, karvasban, sisákban öltözött, s aczéi paist ke-
zében tartó, vífelő erőfő Vitéznek, kinn semmi lövések,
szuráfok, ütések és vágások nem fognak; mint ugyan Sz.
Pál előnkben adja, a' meg-jegyzett helyen. Azért hagy-
ja szent Péter, minek utánna, az Eördögnek ama' mi
hatalmas erőfő ellenfőgünknek, dühős reánk vérhedése
s ez kegyetlen Orozlánynak ifzonyatos foga ránk fenése
felől meg-intett s tudósétot volna bennünket, hogy
ennek erőfő hittel álljunk ellene: nyilván jelenrvén hogy ez, 1. Pet. 5. v.
s nem egyéb, a' mi miat a' dühős Eördög hozzánk nem 8. 2.
férhet.

2. Mert tudja azt-is, hogy nem csak hozzánk nem
fér igaz Hitőnk miat; hanem ezzel győzzük-is meg őret.
A' mi hitőnk, mely meg-győzte a' világot János Apostol 1. Joh. 5. 4.
mondja. Az az, a' mi hitőnk az az czköz egyedül, mely
által szert teszünk, az őrdögön és az ő orizágán való győ-
zödc-

zödelemnek mind el-kezdődésére; s annak elebb elebb menetelire; s mind pedig a végben menetelnek bizonyos voltára. Menyiben hit által fogjuk meg, s tesztük magunkévá, Christusnak, mint mi fejüknek gyözödelmét, amaz ő biztató szava ízerént: *biztatok, meggyöztem e világot*; és ugyan azon által ő cselekedik mi bennünk, és le- veri, *s meg-töri az Eördögöt a mi lábaink alatt hamar*, mint Pál Apoltól állatja.

3. Mert a felől is derék tanult az Ördög, hogy hit nélkül az idvefésnek eszközei haszontalanok; és sem- ltennek, nem engedünk, sem békeséges türés a hábo- ruságokban nem tartunk, *(mely által kellene a féle állapa- tokban lelkünket bírunk)* és e képpen a jármot ki szegvén tilalmas eszközőkhöz folyamodunk a' szorulásokban, s Istentől el-szakadunk. Rendel mind ezeket meg bizo- nyéhatni. Azt jelenti Pál Apostol a' Sido keresztyének- nek, hogy a' *hallos ige* az Atyáknak a' pusztában, azért *nem használt, mert hittel nem volt az meg-egyeléve*: Ezent kell érteni a' Sacramentumokról, és minden egyéb ez- közőkről is. Igaz engedelmeiséget is ltennek, nem- reherni, hit nélkül, mert az olyan engedelmeiség *hínek* engedelmeisége, az az hitből, s nem égyébbünnen szár- mazik, azt mondja szent Pál. A' békeséges türésnek is jármát, a' szorofs állapotokban az ember hit nélkül, igen hamar ki-szegi, s Istent el hagyván, tilalmas eszközőkhöz folyamodik, mely fokszor nyakát is szakasztja néki. Keserves példáját hagyá ennek Saul, midőn a' Philisten- foknak minden erejekkel meg kellett venni utközni el ha- gyá Istent, s a' Nézőhöz folyamodék, attól kétdé taná- csot: el-is veszte a' harczon, valamint a' meg-mondta valané-

1. Sam. 28.
v. 7, 8. &c.
és 30. r.

vala néki. Így jára Ochoziás Király is, amaz ő nyomó- 1. Reg. 22.
zuságában; nem türe, nem vára Istentől, hanem az Ek- v. 2, 3, 4.
ron istenéhez folyamodék segítségért: s am ő is el-veszte 82c.
miatta. De még az lsten kedves emberi is, fokszor ke-
lérvessen meg élnek e'ben. Mint az istenfélő Asa Király, 2. Chr. 16
kire a' számtalan fok Szeresenek rejá jövéen, lstenben v. 7, 8, 9
bizék, s meg-vereték igen az Ellenség; az után más kif-
febb infégében nem követvén e' jo utat, a' Syriai Király
hoz folyamodék legérségért: azt izeni lsten a' Prophéta-
tul rejá, hogy *felette igen bolondul cselekedett: a' Syrusokat is* 1. Reg. 22.
viszszazúzi mellőle, és tellyes egész életében az akkori ellenség v. 32.
el nem áll rolla. Igazán fejcken, telik ez illyeneknek, a' Amos 5.
mit lsten Amos által mondot, s *fugy járnak, mint a' ki ház-* v. 19.
rozslán előrfut, s medvével találkozik szembe, vagy a' ki ház-
ban szalad, és a' falhoz támaszkodván kezével, a' kígyó marja-
meg.

4. Mert, az örök idvefésre is hit által tartatunk. Azt mondja Péter Apostol, a' Választott híveknek, hogy *Isten erejének oltalom seregével, hit által őriztetnek, az a' vég-* 1. Pet. 1. v.
re készítettett idvefésre, hogy az, az utolsó rendelt időben,
meg-jelenjék. Az az, hit által tartatik meg alhatatoson
nékik, minden ártalmok ellen, ez jövendőben meg-
adattando örök idvefés. Tudja jól ezt az Eördög, ki-
nek semmiben nagyobb gyönyörúsége is nincsen, mint
ha mentől többen kárhoznak el ő velle: azt tartaná leg
nagyobb boldogságának, ha a' Választottaknak egész
seregét is magával pokolra vihetné: azért előlködik en-
nyire a' hitnek kötelét fel-bontani, hogy mentől töb-
beket kerétheffen kezére s el-szakasztással az idvefés-
től. *Summa summarum*, Mivel az igaz Hit, a' kegyes em-
bernek

bernek az az erősi bátyája, mely enyet magát az Eördög ellen oja, s a melytől az ő hozzá semmi képpen nem férhet; sőt a' mellyel azt hatalmassan meg-győzi; a' Hit, a' mely által az idveiségnek eszközei használatosok, és a' nélkül haszontalanok, nem is engedhet senki igazán a' nélkül lstennek, s a' szorosi állapotokban, nem tarthatja magát végig békeséges tűréshez, nem várhat lstenből végig, hanem oly modokra s állapotokra vetemedik, mellyeket lsten meg-tiltott: és így önnon magát, ő Sz. Felségének rettenetes haragjában ejti; végezetre a' hit az, mely által az lsten féltő ember, az idveiségnek minden általmi ellen hatalmassan őriztetik, hogy soha attól el ne szakadjon: e'től vagy on, hogy az őrdögnek, a' néhez és szorosi állapotokban, leg-elsőbb és főbb gondja, hogy a' kegyes embert először is hitiben háborgassa meg, s abból rázza ki tellyeséggel.

Hasznai.

Hasznai e' Tanuságnak. Ebben a' Tanuságban vagy on 1 nagy Fel-gerjesztés, 2 Vannak külömb külömb féle szép Oktatók is. 1 A' Fel-gerjesztő Intés két rendbéli emberekre tartozik: úgy-mint a' kiknek még hitek nincsen; és a' kiknek vagy on: Hogy mind a' két rendbéli jó idején készülyenek. A' kiknek hitek nincsen, sieszenek mentől hamarébb arra szert tenni; a' hívők pedig, gyenge romladozott Varoknak a' hova a' veszedelmek ellen fejeket fogták, jó idején kezdjenek építgetéséhez, s erősiétgetéséhez.

Mozdító

okok.

Mert ihon jönnek, vagy már jelen is vannak a' nagy nyomoruságok mellyekben ezentúl ki-mutatja a' Lelki erősi Bajnak, mint egy dühösi Rabkéké, vagy mint ama' rettenetes Goliath Orias önnon magát: ki áll majd, szörnyü in-

nyü ingerlő, s lelket fojtogató beszédekkel. Gondold el ember mit tészen a' Pál Apostol szava: *Nincs nekünk Ehp. 6. 12.*
tuszkodásunk a' vér és test ellen, hanem a' birodalmak ellen, a' hatalmasságok ellen, e' világ sejtéséginek világi fejedelmi ellen, a' levegő egekbeli Lelki gonoszságok ellen. Lelki, látod ez az ellenség, nem testi; Lelkedet is ostromolja, hidgyed. Másodszor; szörnyü volta, s nagy igen nagy és dühösi s felerte veszedelmes volta is ez ellenségnek, jelentetik ezen szokban; akarván egyszer s mind az Apostol, tudósítani bennünket, hogy valamennyi erő, kegyetlenség, mélyeséges practica, e' hohér Bajnakban vagy on, nagy álhatalmassággal egézfizen mind ellenünk fordérja. Azt is jelenti alább, hogy szörnyü *tűzes nyilait lövöldözi 7. 12.*
 ránk: mely hasonlatosságból vött szóllás, néz ama' szörnyü halálos méreggel meg-kent nyilakra, mellyekkel ha kit meg-lőnek, mindjárt mint valami tűzzel, neki gyulad az, ég belől, mint az égő kemence, mig még a' *lelkesis meg-émesztődik.* Illyen nyilak, az lsten. rettenetes böszü állásának érzéséből támadott ama' szörnyü belső rettentélek, mellyeknek *mérge* felől mondja szent Ijob, hogy a' *lelker is fel-itta:* illyen ama' *kivől harcok, s belől Ijob. 6. 4.*
felelmek, mellyek miat nem vala nyugodalma az Apostolnak: 2. Cor. 7. 9
 s indulatok, mellyek szent Jakab mondta ként *Gehennás tul gyulasztarott,* és a' mint a' Ijob szava tartja, *fogytig meg- 1. Jac. 3. 6.*
émesztő tűz. Harmadszor, azt is igen előtünk kell vi. Ijob. 31.
 scelnünk, hogy ha az Eördögnek e' dühösi ránk tűrésé- 7. 12.
 ostroma elő mégyen rajtunk, rettenetes romlással kell vesznünk. Nem csak úgy bännék ez velünk mint Ijobbal, hanem a' mint a' meg-vött Várban lévőekkel, testestől lcke.

lelkétől rabságában élünk. Negyedszer, indécson min-
ket, a' meg-becsülhetetlen nagy nyereség, ha jó idején el-
Eph. 6. 13. készítvén a' harczhoz magunkat, *ellent vehetünk a' gonosz-
időben, és mindeneket végben vívén, meg-állunk.* Ahon-
Apoc. 2. 7. vannak a' szép jutalmak készven, a' Christus kezében: A'
győzedelmeknek, adok az életnek fájának gyümölcsében, mely
vagy az Isten paradicsomának közepette. Ismét: *Légy hit-*
v. 10. 11. *mind halálig, néked adom az életnek coronáját: a' győzedelmes;*
v. 17. *meg nem sértetik a' második haláltól. Vízont: a' győzedelmeknek
adni adok amaz el-rejtett mannában, és adok annak
fejér kövecskét (meg-tisztult új szívet) és a' kövecskén új
írott nevet (a' fiúságnak bizonyosságát, melyet a' Sz. Lélek
mezt-bé a' szívben) melyet senki nem tud, hané csak az, a' ki*
v. 16. 27. *azt vést.* Ismét: *a' ki győzedelmes lesz, és meg-örizend mind*
18. *végig az én cselekedetimet, adok annak hatalmat pogány népe-
ken, és bírja azokat vas-vefssővel, és müt a' szakasznak edényi a'
képpen megerontatnak. -- Es adom annak a' hajnal esillagot (a'
tellyes értelmének és boldogságnak világát) a' ki győzö-*
3. 1. v. 5. *delmes lesz, és fejér ruhában öltöztetik, és el nem töröm an-
nak nevét az életnek könyvéből, hanem vallást tévesz annak ne-
vről az én atyám előtt, és az ő Angyal előtt: azt mivellem, hogy
az én Istenemnek templomában oszlop legyen az ilyen ember,
és többé onnan ki nem jó, és ő rejté felíróm az én Istenemnek ne-
vét, és az én Istenemnek városának nevét, az új Jerusalemetnek
nevét, mely menyországból száll alá az én Istenétől, és az én ne-
vemet-é. Végezetre, a' ki győzedelmes lesz, együtt ültetem
velem az én királyi székemben, mint én-is győzedelmet vídtem,
és ülök az én Atyámnak székében. Ez a' minden kívánatos
jutalmaknak summája, az első sengétől fogva, a' teljes és
utolsó ki-folyó mértékig: ez lesz a' fizetésünk, ha c' vi-
lágon*

lágon a' lelki ütközethez jól hozzá készülvén, *jó hara-
szunkat meg-harczoljuk, futásunkat el-vegezük, és hitünket* 2. Tim. 4.
megesartjuk. De a' már a' kérdés, mint kellene ebben elő- 7. 8.
menni: a' kinek hiti nincsen, miképpen kellene szert rá
tenni; a' kinek vagy on penig, mint kellene ez nagy ütkö-
zetnek készíteni? Hitre micsoda mesterséggel kellyen
szert tenni, meg láthat a' Harmas Jajnak Első Predicatiojáb-
ban, a' Haszonban; ismét a' kétség torkából ki-ható Lelkekben,
a' negyedik Tanuságban s-a'nak Hasznában. Most abban mes-
terkedjünk, miképpen erősecsük-meg, mi a' kik hi-
szünk Hitünket, az ördögnek, szoros és igen kétes állas-
potinkban-való ránk ütése, s-minden ostromlási ellen.
De mint hogy ez derék dolog, és ez a' Mesterség egész
orát kíván; halaszszuk Isten engedvén a' leg-közlebb-
való Tanétásunkra. Az Szent Péter intésével rekefz-
tembé e' dig-való Beszélgetésünket, azt hagyván az idő-
közben elmékedéseket: *Jozanak legyetek, vigyázzatok,* 1. Pet. 5.
mert a' ti ellenségtek az ördög mint az ordito Orofzlan, széllyel 3. 9.
*jár, keresvén kit bé nyelhesse. Kinek ellene a' hatok erőfsek les-
vén az hitben, tudván hogy a' ti atyátok fiaitól, kik e' világon
vannak, ugyan azon nyomorúságok töltettek-bé.*
Segéljen a' mi kegyelmes Istenünk
bennünket. Amen!

MASODIK PRÆDICATIO.

2. Kir. 2. Könyv. XVIII. V. XXII.

*Hogy ha azt mondjátok nekem, a' mi Istenünkben
bizunk, &c.*

22 7-bris
1659 a
Sáros Pa-
taki Ec-
clesiában.

Nimmár Isten kegyelmessé-
géből, kélsen vagyok, az ígért nagy
Mesterségnek ki-adásával; ha ti is a-
zok szerént, a' miket minap meg-
értétek, a' szent Péter elődökben a-
dott, snállatok hagyott szép intésé-
ből, el-készéttétek volna lelkei-
teket. Értéstekre vagyon, Rablakének, a' Sátány nagy
Ezközének szavaiból, micsoda czélt szokot, a' nehéz
inségeknék idején, a' csalárd kérésítő, az isté féltő hiveknék
meg-késértésekben leg-elsőben-is fel tenni; tudnia-illik
hogy mindének felett, hiteknek várát üsse-meg azok-
nak, mig egyéb derék erőszakokhoz nyulna, sziveket vi-
ja rájok, Istenben vetett bizodalombokból hajcsa-ki öker.
Mely minémő veszedelmes lelki practica-is, megmutatá
az Első Adámon: meg-mutatja vala a' Másodikon-is, ha
azzal Isten nem lélsen vala: meg-mutatá az Első Ecclé-
sián az Uj Testamentumban, és az után-is mind e' mái
napiglan. S. azért él leg-elsőben-is ez álnok mesterség-
gel, mert tudja jól hogy az kegyes Emberhez hititől csak
ingyen hozzá sem fér, sőt az a' fegyver, mellyel ő rajta,
az ilyen keresztyén győzedelmet vélsen: hogy az idve-
ség külfő eszközeink-is a' hit ad foganator, f-a' nélkül né
használ

C.

használ sem az Isten igéje, sem a Sacramentumok f egyebek: nem engedhet ember Istennek, a' nehéz állapotokban, nem tud illendőképpen tűnni Isten vedni hit nélkül, békételenlégből tilalmas eszközökre veremedik; f e képpen el-hagya Istent. Es mindenek felet, hogy az idveség is hit által tartatik őriztetik végig, az Isten féltőknek, minden ártalmók ellen. Honnan, legelsőben is derokas Fel-gerjesztés jöve-ki, mind azoknak a' kiknek hiten nincsen; f mind pedig a' Hivőknek: amazoknak hogy mentől hamarabb hitre igyekezzenek szert tenni; ezek pedig hogy hitüket készítsék erre a' nehéz ostromra. Erős Indító Okok adattatának előnkben, mert im ma holnap a' Bajnak ki-áll ellenünk, lelki Bajnak pedig az; szörnyű lesz az ellenkezés; a' veszteség is, ha meg-győzertetünk ki-beszélhetetlen; ha pedig mi leszünk győzedelmesekek, oly jutalmat nyerünk melyben minden igaz és fő boldogság meg-találatik. Mint kellyen pedig készülni (mely már az *Oktató Haszon*) leg elsőben is a' Hit szerzésben, utja rövideden előnkben adattaték: a' vagyon hátra, hát a' jelen lévő Hitet, micsoda mesterséggel kell készíteni, hogy a' nehéz időkben erőssen meg-álhassunk. E' következik mostan. Segéljen rejá, a' mi jó Istenünk! Amen!

2. Haszon. A' mi édes Idvezetőnk, e' világi állapotoknak példákban, sok külömb külömb féle mennyei nagy titkokat hozot nap fényre, értetettettett hathatósan f igen világosan, az egyébként vékony értelmű Tanétványokkal. Mi is, gyengeségünkhöz képest, mentől világosb értelemnek okáért, értekezzünk e' nagy Titkokrol, világi állapotokból. Az okos Emberek, midőn valamely erős

titok

haralmas Elleniség, f a' miat nagy vezedelem és romlás jövend ő rejá, mit cselekedeznek? Ne menjünk meszsze ihol maga ez szent Király Ezechiás (a' kinck példájából tanulunk egyébként is) a' példa. Ki meg-értvén, hogy ama' nagy Oroslán, az Assyriai Király, minden erejével Jerusalema alá készülné, és a' Várost bizonynyal meg-sakarná szállani, f reá vijni; mindjárt tanácsot gyűjt, mint ^{2. Chr. 32.} kellene magokrol gondot viselni. Es legelőször is az akadályoknak el-hárétáshoz nyulhat, minden vizet el-fogat; Jerusalema körül az Ellenség elől; az után a' Város kőfalainak építéséhez kezdet, erős töltéseket f-bástyákat csináltat, vitézlő néppel f-éléssel a' várost meg-rakja, sok fegyvert paist és egyéb *munitiokat* szerez, el-rendeli a' Népet, Capitányokat, Hadnagyokat, tizedeseket állatván elejikkben; és nagy szer szoval a' Jehova Isten nevében biztatja, f-bátorétja őket: az Ellenség pedig el-ér- ^{3. Kir. 18.} kezvén, annak minden ravaszságát, mesterséges *practi-* ^{és 19.} *cajait*, es el-vetést jól észében veszi, ki tanulja: és külön külön mindeniknek bölcsen ellene áll, f meg-jáczor-tatja. Ezen a' lelki probákban a' mi tisztünk. Ránk indult az Őrdög, egéiz minden felekezettel, e' Világ erőseit f-kegyetlenit fellázasztotta, csodéttette ellenünk: hogy ránk szállván f vijván lelki várunkat, ha szerét teheti, örök rabokká tegyen bennünket. A' nagy Istenért ne vegyük nagy észre a' dolgot, fogjunk mindjárt a' készülethez. Leg *először* is tarcsunk tanácsot magunk között. *Másodszor*, az Akadályoknak kut fejét dugjuk meg az Ellenség előtt. *Harmadszor*, értvén már a' szent Királynak példájából, az Őrdög és az ő dühös tagjainak szokot *practica*jokat, hogy legelőször is hitünket útic, pro-

C 2

bájják

bájják-meg; mi-is leg előzőr-is minden uton módon, e' lelki bátyánkat erősfűcsük-még. *Negyedfőz*, tanuljuk Ostromit-is, mellyekkel e' lelki Várunknak falait igyekezi rontani, mestertégesen hátra verni. Ha e' nagy dolgan boldogul elő mehetünk, nyert perünk lézen.

I. A' Tanácskozás, mindének felet a'rol légyen, hogy derék magunk el-tökéllésével, az Ur nevében, meg-áljuk ő mellette a' lárt, el nem szakadunk róle. *Il-lyen vala-amaz szent Királynak-is Asanak szóvessége*, mellyet az egész Judah nemzetségével együtt Istennel kötöt vala, minden kedvezés nélkül-valo meg-ölette-téinek büntetése alatt. Mellyet mig meg-állának, valóban nyerek; de hogy osztán meg-szegék, rajta veszték igen, a' mint a' felső tanításban értettük.

II. Az Akadályok kutfejcinek meg-dugásához két-tő kivántatik. *Elsőszőr*, azoknak meg-tudása; *Másodszőr*, a' meg-dugásnak mestersége. Az Akadályok fokak; de a' mellyek itt ez aránt leg ártalmasbak, két félek: *Első a' Magunkban bizás. Másik a' Hihetetlenség.* Magunkban, kiváltképpen ez háromban szoktunk leg inkább bizni: *elménkben, erőnkben, és jó szerencsénkben.* Oh ártalmas in-cselkedők s-kigyók ezek kebelinkben! fokszor el-is hajtották már lelkünket, a' mikor eszünkben vöttük magunkat. Így háricsd-el, előzőr-is az elmédben, tanácsodban bizást. 1 gondold-el-hogy az elmeség tanácsosfág, Istentől, nem mi magunktól vagyon: mit dicsekedel hát velle, mit bizol abban? 2 a' parancsolat-is jusson eszedben: *Bizodalmad légyen az Urhoz teljes szívvedből, és értelmvedhez ne támaszkodjál:* mert mentől alább nővünk magunk előt bölcseségünkben, annál fellyebb

neve-

nevekedik hitünk Istenben. 3 a' nagy elme, a nagy tanács Isten áldása nélkül, tör embernek, nem elő nene-tel; s-akasztófát-is hozhat végre nyakában, mint amaz *2. Sam. 16* nagy tanácsos Achitophelnek. *23. & 17.*

Erőd érteked felől-is ezeneket gondolhadd: ez-is *23.* mind kettő Isten ajándéka; sokan magok erejck fegyverek, s-értekek miat veszttek, mint Sámson, Saul; a' *Mi-*dianiták Gedeon idejében; a' *Syrusok* Jorám Király életében; a' *Moabiták*, *Hammoniták* és egyéb számtalan gyűlevéz népek, *Josaphát* Királyságában. Nagy szó az Isten szava a' Soltárban. *Nincs a' Király, a' ki az ő seregének sokaságában tartatnék-meg, az erőss, az ő erejének nagy volta által meg nem szabadul. Csalárd a' Lo a' meg-tartásra, az ő nagy erejével a' rajta ülöt meg nem tartja.* Hadakoztak az *Izrael* fiai s-harczoltakfokat, *de nem az ő kardjokkal foglalták-el a' földet (a' Canahánt) s-nem az ő karjok tartotta-meg őket,* azt éneкли ugyan *Szent Dávid, hanem az Isten jobb keze s-karja, és az ő orezájának világa, mert jo akarajok volt ő nékik.* *Solt. 44.*

A' jó szerencse felöl így gondolkodjál. A' jó szerencsén érted, vagy az Istennek kegyelmes gondviseletét: ha ennek tulajdonéted szerencsés előmenetelidet, jó, ez nem magadban, hanem Istenben valo bizás; vagy értefz valami vak szerencsét, mely néked jól forgatja a' koczkát, csak hol mi történetből minden ok kivől. Oh ne bizd-elevel magadat. Tuddé hogy forgandó a' szerencse kereke: ha ma felül vagy, holnap nyakra főre fordét alá. A' korfo, fokszor el-megyen a' vizre; de egyszer törve hozzák haza. Az egy néhány uttal valo jó szerencse, tégedet kevéljé tézen, el-hízed magadat, s-vak-

C 3

mejő-

merőségre vetemedél, és Isten késértésében egyeled-
 Matt. 4. 7. vén, el-veszted magad: *Ne kísértsed a' te Uradat Istenedet.*

Másik Akadály, a' Hihetetlenség. Oh nagy akadály ez, derék munkat kíván ennek el-hárítása. Kettő a' mi-
 ket itt kell cselckednünk. 1 ez veszedelmes nyavalyát esmértető mesterséget kell meg-tanulnunk. Mert mi-
 képpen az Orvosi tudományban, a' nyavalya igaz nemé-
 nek, s annak valóságos okainak meg-tudása, kezdeti a'
 gyógyétáfnak; ugy itt-is. 2 az igaz és leg jobb orvofsá-
 git kell fel-keresnünk. A' nyavalya állapotját egy jobban
 ki nem mutatja, mint a' *pulsus*, a' verdekő *media* nevő ér.
 Azt szoktác az Orvosoc meg-nyomni, s onnan mindjárt
 ítéletet tehetnec a' beteg állapotjáról. Háromra figyel-
 mezzünc itt a' verdekő érnek, a' mi indulatinknak meg-
 illetésében. 1 az Isten fenyegetésin mint esik meg a'
 szívünc; 2 az ígéretec mint illetnek meg; és 3 az kül-
 fő czkőzökhöz mint viseljük magunkat. Ha a' fenyege-
 résec kettőt szereznec s visznec végben bennünc, ugy-
 mint meg-félemlést, és szorgalmatos bűn el-kerülést;
 jól vagyon a' dolog: ha nem, hihetetlenség foglalta el
 szívönket. Igy az igiretekre, mind időszerei s mind örök-
 ké- valo jok felől, ha lelkünk érezhető képpen meg-
 tódic, s bizodalmasson hiszszünc s várjuc a' bé-telyle-
 dést, az Isten szavának, melyet ő szollot ereje által; hit
 ez: de ha tétovázunc, habozunc mint a' hánykodo ten-
 ger; hihetetlenség egyeledet hitünc köziben. Hasonlo-
 képpen midőn Isten modokat, czkőzököket, mutat, s
 azokhoz támaszkodunc, azokban nyugszic szívönc; hi-
 hetetlenség bennünk, s mentől inkább ragaszkodunk
 a' teremtetett dolgokhoz, annál inkább el-vonodunc a'
 Terem-

Teremtőtől. Mint hogy penig felette mélységes itt a'
 mi szívönknek csalárdkodása, mesterségesen el-szini
 fogyatkozásit; im oly proba követ adok-ki, mellyen-
 csalhatatlan-képpé meg-probálhadd, ha tisztá-é a' szived,
 az czkőzökben valo bizakodástul, vagy hogy valami bál-
 vány Istenké- lappanganac még abban. Háromban álla-
 proba. 1. azt próbáld igen meg, ha az czkőzöckel ha nem
 tóm minéművek is azok, *ugy élsz-e, mint ha ingyen sem élnél,*
 az az isteni félelmed, s ő benn- valo bizodalmad; akar
 legyenec modaid dolgokban, aharc, mindenkor ugyan
 azonoc: tudván hogy azoc Isten áldása szerén hasznof-
 fok; a' nélkül haszontaltnoc; sőt sokszor többet ár-
 nac? 2 Ha mikor az czkőzökben meg-fogyatkozól-
 is, tisztvedben mindazáltal nem állasz hátra, hanem Isten-
 ben bizol, előtted viselvén Jonathán ama' szavát: *Mind 1. Sam. 14.*
egy Istennek, sok vagy kevés által meg-tartani. 3 Ha mikor
 V. 7. dolgokban boldogul elő-mentél, nem hányod veted-é
 az czkőzöket; hanem az áldást csak Istennek tulajdoné-
 tod? Ha valósággal így találod ezeket, oh bizony jól
 vån az állapot; de ha ellenben, csak ollyankor bizol s
 bátor a' szived, mikor elég modod vagyon a' dologban;
 ha penig ninesen, el-csüggetz, és csak nem esel kétség-
 ben, tisztvedben meg-csökkönsz, sőt hátra-is állasz; vagy
 szolgálván az állapot, a' jó modokat, czkőzöket forga-
 tod, azoknac tulajdonétsz többet, mint sem az Isten-
 áldásának; titkos ragadása s támaszkodása ez szivednec
 az czkőzökhöz, s ugy alattomban- valo hihetetlenség.
 A' kik botot vagy mankóthordoznac kezekben, így pro-
 bálhatni- meg, ha valóságos nyomorékok-é, vagy nem:
 táncs-e a' botot vagy mankót keze- fázozásal, Cha-

nyomorékok, azontul földre csnec; ha nem csnec, jele hogy nem olyanoc. Nyilvánágos jele azért ez, a' mi sánta benna hitöknec, hogy ha miga' jo czközöc modoc kezünkben vannac, bizunc és előmegyünc tisztünkben; ha penignincsenec, el-ijedünc, és semmi szép igéreti az igaz mondo erőfs Istenec, lábunkra nem állathatnac, hogy bizpác és istenes tisztünkbe előmennéc. Oh nyomoréc sánta hit? hiszem nekünc mondhatná az

Matt. 10. Urilyenkor: *mit feltek kicsinyhitüvec; ha ama' holnap tűzben* vettendő mezci füre, Isten annyira gondot visel; mentől inkább ti rejátok, oh kicsiny hitüvec!

Igy fel-találván e' nagy félzségséget-is hitünkben; lássuc már mivel orvosoljuc e' hihetetlenégeket. Két rendbéli orvofságot mondoc közönségeft, s-kiváltképpen valót. Közönséges Orvofságunc e' légyen. Vegyünc

Eph. 6. 17. a' léleknek fegyverét, s-ezzel a' Hihetetleniséget üküc által, Sid. 12. *fel-vévévén magunkat a' sántaságban,* e' féle szép Szent Irásbéli mondáóc s-tanuláóc által: *Az igaz hitbőlél, és ha* Sid. 10. 33 *ki magát elvonosza, azt az én lelkem nem javolja.* Minémővek valánac amaz zugolodo hihetetlen Sidók, a' kik nem akarván a' Jehova nékic, a' Canaan földében valo lakások felől, tött esküvélénc hinni, ki-rekesztetéc onnan: ezenképpen minden hihetetlen, ki az Isten igéretincc hitelt nem akaradni, nem eresztetik-bé az igéretincc földében, az igért dolognak örömet nem éri; sőt ha igen előmegyen a' hihetetlenégben, a' mennyei Canaanbol-is ki-rekesztetic. Azért int oly szorgalmatosson az Apostol azoknac a' vakmerő hihetetlen Atyáknac példájokból: *Féljünk annak-okaért, hogy valami modon, a' nyugodalomban-valo bésmenetel felől tött igéretet hátra hagyván,*

Sid. 4. 1.

valaki

valaki közöllerek késedelmeskedése miatt, abból ki rekesztetnek lenni ne láttassék. E' féle helyec felől-valo gondolat, a' hihetetlenégnc tűzességét igen szokta oltani. Annyival inkább, ha ezekhez adjuc, minémő nagy méltatlan boszszut tézzen e' vétec mind Istenünken, s-mind mi magunkon. Istenre hazugságot kén, azt mondja Szent János: *a' ki Istenec nem hiszen, hazuggá teszi* ugy-mond, 1. Joh. 9. *ötet.* Magunkal penig mit cselekedzic, eszünkben ve-v. 10. hetjüc Pál Apostolnac e' szavából: *Nem mehetek-bé* (a' Sid. 3. 10. pártos Sidók) *a' hihetetlenégért.*

Kiváltképpen-valo orvofsága az Hihetetlenégnc áll ezekben. A' mi a' *fenygetéséker* illeti, hogy azokra meg-rettényünc; és a' bünöknc el-kerüléscére adjuc magunkat, ilyen okoskodásockal hajtogassuc szívünket: Ha király, vagy valamely nagy hatalmas fenyeget, meg-ijedek igen, s-haragját szorgalmatosson el-igyekezem kerülüni: hát az én mindenható Uram Istenem menydörgő fenyegetésire, bátor és vigyázatlan lennék? *Féljünk arról* Matt. 10. *s-meg-bántását nagy rettegéssel kerüljüc, a' ki csak az* v. 22. *egy testünket ölheti is meg: hát a' ki testestől lelkestől Gehennára vethet, attul sokkal inkább nem félünké, s-bántásától nem ojnóké sockal inkább magunkat? Az Igéreteknek dolgában igy okoskodjunc: Ha csak hiteles ember szaván, s-kezeségén-is meg-szoktam nyugodni, Isten beszédén, melyet *esküvéssel pecsételt-meg,* nem állanéc, nem nyugodnám-meg nagy örömmel? Az Elszközöc részéről-is hasonlo képpen elmélkedhetünc. Ha a' nagy és méltóságos ember szavánac ember hitelt nem ad, hanem még zálagot kíván tölle, nem veszi a' jo neven, meg-haragszik rajta: minémő nagy szégyen, ha én csak az ujom-
D végéig,*

végig, csak míg az állapotoc szolgálnac, addig hiszek Istenec? Ha egy pénzni hitec nincs valakinec nállam, hogy lehetne száz forintni? Nem bizom Istenben ez éltre tartozo dolgoc végett, s még is azzal tartó, hogy bizom az öröcké-valóc végett? Az ezközöc csak ezközök; a fő cselekedő, ki egyszer s mind szabados cselekedő; az Isten: mikor néki terític él az ezközöckel, mikor ugy terític nem él: ha akarja kicsiny ezközöc által, sőt mikor akarja ellenkező ezközöc által is nagy dolgokat cselekedic. Ennec felettc, *ő ad minékünc életet, lélegzetet s mindeneket: ő benne élünc, mozgunc és vagyunk: nincs semmink a' mit nem vöttünc volna*; miért ragaszkodnéc hát szívönc annyira az ezközökhöz, mint valami Istenhez: inkább, tisztüknec gyakorlásában, hogy ne élnéc a-zockal ugy, mint ha nem is élnéc, hogy csökkönénkemeg Istenben vetert bizodalunkban, keresztényi hivatalunkban hátra álván, az ezközökben-való megfogyatkozásunc miat: és végezetre dolgainknac jó kimenetelit hogy tulajdonitanóc azoknac, tudván hogy *az Uré a' minden modon-való megafszabadítás, s ez szerént az azért-való dicsőség-is egyedül csak övé?* E'féle agyaskodások kezdic a' rut hihetlenséget velünc meg-untatni, mely miat még magunkat is meg-unnyuc, s ellenc harczolunc minden hihetlenségnc.

III. Már Isten kegyelméből az Akadályokat, mint valami *peccans* nedvességeket ki-tisztitván; a' Hit igyenes meg erőstétésnc mestersége következc. Melyben igy menj elő. Először, *tekéntelj ottan ottan a' Jesufra, a' hitec kezdőjére és végezőjére* (a) de nem testi szemeddel, mellyel nē-is láthatnád most őtet, hanē ezen te hitednec szemci-

Cecl. 17.
v. 25.
v. 28.
1. Cor. 4.
v. 7.

Jon. 2. 9.
1. Cor. 1.
v. 31.

2. Sid. 12.
v. 2.

szemeivel. Eő nemzette a' hitet benned; bizony ő neveli, s vilzi is tökéletességre: *a' ki el-kezdette mi bennünk a' jo dolgot, végben is viszi*, azt mondja Pál Apostol (b) *b Phil. 2. v. 6.* Menyit használt régen, a' tüzes kigyoktul halálra mar- *Num. 21. v. 9. &c.* doztaknac, amaz fel-emelt ércz kigyora valo fel-tekinté- *tek; a' tüzes méreg halálos erejesis mindjárt el-öldödt* bennec, és a' haló féiben lévő életek-is meg-ujult ottan: menyivel inkább a' valóságra Christufra, melynec a' csak árnyéka vala, hitbéli, nem egyszeri, hanem gyakor fel-tekéntés, mind a' hihetlenségnc tüzes mérgét el-öli, s mind penig lelki életünket, mely hitből vagyon, igen meg-ujétja. E' tekéntetés penig, ugy létszen hitbéli, ha nem csak pusztá rá bámulással vizsgáljuc Christust, az *éa letnek Urát*, hanem az ő felölle valo szébnél szebb igéretekben, erőls hiedelemmel, és hozzá, ragaszkodással *széléljüc őtet: tudván hogy a' miként, e'féle igireteknc hallásából vagyon a' hit maga; ugy nevedése s inkább in-* Rom. 10. *kább meg-erősödése-is abbol vagyon. Ugy annyira,* v. 17. *hogy valamint a' gyakor étel ital által nevededic és erőf-* Solt. 104. *sodik a' test; ugy az hit, mentől inkább be-merül a' Chri-* v. 15. *stus felöl tett sok rendbéli igiretekről-valo szünetlen el-* *mélkedésekben, annál inkább néki hizakodic, és erőf-* 1. Pet. 2. 2. *sül, mint Péter Apostol szoll.*

Másodic ezköze a' hit meg-erősétésénc, az imádko- *zás: mind azért hogy minden igyekezet az imádsággal* Matt. 7. 7. *szerecsés; s mind hogy ez ugyan kiváltképpen valo ez-* *közül-is rendeltetett erre a' végre, miht meg-terític a'* *Tanétványoknak, és ama' havas gyermek Attyánac pél-* *dájokbol, kik-is ezt az utat követéc: Uram neveljed a' mi* Luc. 17. 5 *hitünket! Hiszek Urá, légy segítségem az én hihetlenségénc.* Marc. 9. 7. *Harma-* 24.

Harmadik ezköz, meggondolni azt a' kinec hittünc, ki nem valami mulando ember, hanem öröcké- valo Jehova. Oh ez-is igen meg-szokta a' hitet erősíteni. Az embert jobban efmérhetjük, hogy nem mint benne bizhatunc; de az Istent, mentől jobban efmérjük, annál inkább ragaszkodunc hozzá. A' hihetetlenségnek egyic szülő anyja, az Isten indulatos efméretinek nem tudása; ellenben pedig, *azok biznac Istenben, a' kik az ő nevét efmérik*, így énekel szent Dávid. Ez Isten fontos efmérése

Sol. 9. 12.
2. Tim. 1.
v. 12.

erősíté meg szent Pált hitiben, mint maga vallást tésczen: *Tudom (az az jól efmérem azt) a' kinec én hittem, el-is hittem magammal, hogy meg-örizheti ő az én nálla leestömet, ama napra.* Kertőt kell pedig kiváltképpen Istenbē, e' dolog végeit tudnunc, efmérnunc, 1 az ő hatalmát, 2 igaz voltat. Ez gondolattal, mondja szent Pál hogy

Rom. 4. v.
2. 1.

Sid. 11.
v. 8.

Abrahám meg-erősödöt hitiben, *tökéltetessen el-hitervén magával, hogy a' mit ő igért, meg is teljesítheti.* Sárának-is, vénségében mikor már a' természet-is meg-szűnt volna benne, a' nélkül-is meddő lévén ő, az a' hiti győmölczőzeté meg-méhét, mellyel *hűnek hívé azt, a' ki neki magzatot igért vala*, ugyan szent Pál állatja. Ezec a' Hit erősítéfére rendeltetett s-meg-szenteltetett ezközök, ezekben gyakorold magadat, ha hitedet meg-akarod erősíteni.

IV. A' negyedik vagy utolsó dolog következik, tudnia illie az Ostromlás közben- valo mélységes *practicákat*, s-mesterséges eselvetéseket miképpen kell hátra- verni. Ez-is kertőben áll: 1 E' csalárd mesterségeknec idejec koran- valo ki-tanulásában; 2 a' hatalmas hátra- verésben. A' *Stratagemak*nc, mesterséges esel- vetéseknec ki-tanulása, leg elsőben-is mely szükséges légyen, meg-

meg-terficz avagy csak a' hadi állapotokból. Az a' Kapitány tud magára jól vigyázni, s-gondot vifelni, a' ki az ellenségnek minden állapotit, szándékát és igykecz- tit idején korán meg-kémleltette; boldogtalan a' Had- vifelő, ha ezekben semmit idejében meg nem ért, lútvé téficz a' mint szolni szoktat az ollyan alá. Csac ez egy- szeri, kétszeri Ostromlásban, Jerusálem alatt, az Eördög az ő tagjaiban, menyi *practicáit* mutatja-ki: méltó igen eszedben vened, s-idején korán meg-jegyeczned, mert te ellenedais, nagy részénc azokkal él.

1 *Practika*, mindjárt a' Beszédnek kezdetibē: *Azt mond- játoc talám, noha csak hasontalan ső, vagy ő tanácsunk, é-c kibē biztok? É-c. A' Sido ige igy vagon, csak ajakok száva, az az, olly szó, melyben semmi valóság nincs, nemis telic sem- mi benne. Mellyel minden bizodalnokot, s-Isten ké- reféseket csufolja; mint ha igy szolt volna: Bezzeg szin- te a' féle hívságockal, minémő a' könyörgés, egy más ha- szontalan biztatása, imide amoda valo reménség, s-több e'félleccel szoktat hadat verni! Valoban meg-ijesztitec s-futamtatjátoc az ellenséget ezekkel! *Seilicet!* Kar kell s-kard bővön, a' had veréshez: Hol vadnac a' fok jó vitézid- nosza harcizoly- meg véllēim két ezer lovat adoc hol adhat s-a' kik azokra üljenec. Oh mely fokot meg- csal-*

2. Kir. 18.
20. 8c.

ma-is, még a' Keresztyéncé közzül-is, czzel az Eördög!
2-dik a' 21, 22-dik versékben vagyō, melyncé summá- ja ez: Istenbē bizol? Ne bizzál, mert tudod mint meg-bā- tortad őret, el-szakadtál tőlle, az Aegyptus Királyához folyamodván; ennek felette a' régi vallást meg-hābo- ritottad, ujat hoztál- be ő ellenc. Oh nagy káromkodás!
3-dik a' 23-dik versben foglaltatik: *Mostan pedig, vallyō*

v. 23.

a' Jehova nélkül jöttem-é fel ez hely ellen, hogy el-vefesse azt? a' Jehova parancsolta nék, menj- fel az ellen a' tartomány ellen, se-
vefésd el azt. A' Prophéták jóvédőlésiből értettéc volt ők
czt. Melynek- isez a' summája: Ha meg nem adod magad,
Isten ellé állasz. Azon kívül- is hijában bizol Istenbē, mert
ő küldöt engē rejád, mivel hypocrita vagy. E' vala Ijoban

Ijob. 1. 9. is az igen nagy késértet az Eördögötől, és a' mi keservefőbb
10. 11. és tulajdon barátitól is, kik mind két részről azzal bozszon-
4. 6. réz. tottác a' nagy kinos szentét Istenec, hogy csak béresi
kegyefség volt, minden isteni félelme, csak a' jo állapo-
tokért szolgáltá Isten. Így téged ma, a' rajtad fekvő
nagy nyomorúságokban, s' adná Isten, hogy oly igazta-
lanul mint Ijobor, de félec rajta hogy igen igazán s' mel-
tán: Hypocritaság volt minden Isteni szolgálataod gyer-
mekséged ulta, csak immel ámmal szolgáltad Isten edet-
nē állottál ellene sē a' Hit, sē a' kegyes élet inkább inkább
meg-vefztegetődélinec, hanem még partyát fogtad, elő-
fegélletted. Tuddé mint fel- engedted vetni sok bálvá-
nyozásnac fundamentumát: a' *Nechusthant* a' botránkó-
2. Kir. 18. zásnac kővét, nem vetted- ki az utból, nem rontottad-
7. 4. el, hanem még meg-erősítetted: háborgató, nyomor-
gató, üldöző s' hívságos voltát mint *Esau*, s' a' többi. Mel-
lyek előt se té se tova nem tekeredhetel: mert a' magad
Sid. 1. 2. 16 lelki-efnéreti téfszen bizonytságot ellened.

4-dik praćtika, azon 25-dik versből: nem szeret,
gyűlöl az Isten, azért küldött illy hatalmas ellenséget,
4. 33. kinek e' világon nincs mása rejád; im nem- is segítte-
söhunna: jele hogy el- vetett magától. Nem valami ha-
szontalan kókós- is volt ez, úgy hidgye minden, mert
maga az Isten- is az Assyriai Királyt a' Sidó népē, ő haragja
vefészta

vefésztejenek, és busulása botjának nevezi. Minémü nagy Ef. 16. 9.
szörnyü proba légyen peng ez, meg- teczic Dávidnac ez Solt. 6. 1.
buzgo reménkedésből, ez illyen nagy ostora ellen: U. és 32. 1.
ram a' te busulásodban ne fegy- meg engemet, és a' te haragod-
ban, ne ostorozz engemet. Uram a' te busulásodban, &c.

5-dik az 33 dik 34-dik versekből, és a' 19-dik réfnec
11-dik, 12-dik 13-dik verseiből. Magad hallottad mit cse-
lekedtenek az Assyriai Királyok, minden- egyéb tartományok-
nak, tellyességgel-vefztvén, el- törölvén azokat, s' te men-
kednél- még! Valkyon meg- szabadították-é, a' pogányokat az ő te-
stenek, kiket az én atyám el-vefztettének, Gozánt, Charant,
&c. Azám hogy azt akarja el- hitetni, hogy csak lehe-
tetlen meg- szabadulnioc.

6-dik a' 31-dik versből: indulljatok tractában, alkud-
jatok- meg velem; az az szép szerént adjátok- meg magoto-
kat. Melyben tilalmas czközre, reméntelenségre, és I-
stenben vetett hírekben meg- csökönléte, s' őt annac tel-
lyességgel el- vetésére kizteti. Két nagy erőfs indétáfo-
kal; egyic kiecségetés, másic rémétése. Ha e' tanácsánac
engednec, azt mondja s' igéri azon versben, hogy béké-
vel maradnac örökségekben: egyec úgy- mond ki ki szö. v. 31, 32.
lejéből és síge síjából, és ki ki mindigék az ő kútjának vizéből.
Nüglen el- jövök és el- vizlek titekét, a' ti földötökhöz hason-
ló földre, gabonás és boros földre, s' a' többi. Ez ám a' *hec*
omnia tibi dabo, mind ezeket néked adom. Kit nem ütöt
a' Sátány e' praćticájával, inárol le? Más felől, rémétéf-
ijeszti rettenetessen, ugyan azon versben: kérlek ne hal-
jatok- meg, az az, ne várjátoc arra, hogy erőfzackal vijam
e' várost reátoc, és egy lábíg fegyverre hanyattassatoc:
Fellyeb peng a' 27 versben, azt kiáltja teli torockal a'
kicűlé-

kerétfélén lévő sokaság hallattára: *Nem te hozzád, hanem a' kerétfélén ülő férfiakhoz küldöt engemet az én Uram, hogy azok meg-egyék az önnön ganajokat, és vizeleteket meg-igják veletec együt.* Mint ha szánna-is egyszer s mind (íznyog modon) őket, így szólván: Oh nyavalás szegény nép mire jucz majd kemény vak merő királyod miat? ganéjodat kell ezenről a' nagy szorulás miat enned, vizeletedet innod: álljatok el kérlec magával-is jól tehetetlen királyotoc mellől, ne veszeisétec magatokat, *jöjjetek-ké hozzád.* Nosza sziveket által-ütő két élű tör! Ezen practicáját forgatja ma a' csalárd Sárány, midőn rajtunc lévő sullyos sorsunkban, s ki-beszélhetetlen szorulásunkban, melyben minden emberi segedelemben meg-fogyatkoztunc, és csak az egy Isten gyámolunc: hol ki-csöget hol rettenetes képpen ijcszt: ha ki jöttöt hozzád, nem léfzen semmi bántástoc, jól léfzen dolgozoc. Más felől megint ezt hánja: nem jó a' vallástoc, azért vanna rajtatoc mind e' nyomoruságoc, mint fellyebb szoll vala Ezechiás ellen; változatsátoc-el hiteteket, álljatoc ez vagy amaz Vallásta; tegyétec ez vagy amaz Hatalmasnac jármában nyakatokat: még meg könyörül Isten. Egyébként széllel futattják-el ezentől édecs hazátoknac még a' porát-is, tisztetes véneitec s-csecsemőitec fegyverre hányattatnac; magatoc penig holtig valo keserves rabságra vitettettec. Mellyec, oh sok helyeken már meg-is estene!

Ihol csak könnyen ez egy uttali Ostromlásabol a' Sáránnak, menyi mélységes practicáit, mesterséges és igen veszedelmes esel vetést nyomozók-fel! Hát még a' többiben menyit találánac! mellyeket én mind ez, s mind
penig

v. 31.

penig több, eleitől fogva vívelt dolgaiból a' menyire én számot tarthattá azokra, jó rendben vévén, ilyen csomóban kötve adoc előtökben, mindjárt a' hátra verésék-nec, s deréc meg-jáczodtatásoknac Isten segítségéből, modíával egyetemben.

Három karban forog, a' mint sájdéthatom, az Ezer-mesternecc, a' keresztényen ember hiti kördől valo inceskedése, a' szorós állapotokban: *Elsőben*, arra akarja venni, azt igyekezi el-hitetni vélle, hogy elég csak akarmi hit-is néki, csak légyen hit: holet Christus Urunc meg-igér-Matth. 17. te, hogy csak a' *mustár magni hit* által-is nagy dolgoz men-19, 20. nek végben: és hogy ő nem veti meg a' csak alig *fűstől-gő* Matth. 13. *hitet-is.* *Másodszor*, ha erre az Isten féltő embert rá nem-v. 26. veheti, igaz hitit ocsárolja sok képpen, hogy ahoz nem bizván, meg-fogyatkozzéc. *Harmadszor*, az ő mesterkedic, hogy nem tagadhatván a' hitincc valóságos jóvoltát, ki-űsse azt; és ha szerét teheti ugyá el-is olcsa tellyeséggel.

A' mi az *Elsőt* illeti, hogy akar mi hit-is elég volna a' nehéz időben valo meg-állásta: hogy akar mint éljen ember egyébként, csak higye hogy irgalmas az Isten, az ő Fiát adta e' világért: hogy ennec feletté jó értelme vagyona' hit dolgaiban, reméll Istenben; elég e' szintén, mert a' *ki hiszen idvezül*, azt igéri az Idvezető. Ezt így Marc. 16. verd hátra: Nem igaz Sárány, hogy akarmi hit-is elég v. 16. légyen, mert vagyon *ördögi hit-ü*, mely nem biztat, hanem *veszkettet*, azt mondja szent Jakab: vagyon ennek Jac. 2. 19. feletté *hypocrita hit*, *holt hit*, *mely nem használ*, minémő v. 20, 26. az a' hit, mely enyett ember akar mint él, az az nem-14. győmölcsős kegyes szent étellel. Sárány! a' mustár mag-nai hit-is deréc nagy tchetségő, s ha csak *fűstől-gő gyertya*
E bélmi-is,

belnisis, nem veti meg a szelid Közben Jaro; de ugy ha valósággal Christushoz támaszkodó az, a mely nec tudnia illic ez a meg-gyökerezett bizonyosága a szivben, Gal. 2. 20. azt így szoltatja: *Élek többé nem én, hanem élén bennem a Christus, és a mely életet most élek a testben, az Isten fiának által hit általam, ki fészert engemet, és adta magát én értelem.* Jegyezd meg ezt, *erőretem,* lá az idveiséges hit, nem csak így mondja a mikor inár felkella a közönséges igéretet venni *(applicativé)* a világért, hanem, *én értelem,*

Gal. 3. 6. úgy mond. *Szeretettel járható;* vagy munkálkodo az ő mértéke vagy állapotja szerent, a valóságos jó hit, ha Csel. 13. kicsiny is: *szív tisztító az: szeretetben meg-gyökereztesd,* Eph. 3. v. *fundamentum vaitó,* és a Christus egészé hozzánk való szerelmé felől tudósító; bizonyosá tévő. Nem ilyen pedig az akar mi hit. Menj dolgozdra Késértő! a te akarmi hittedel.

Nem nyervén ezzel a Sátány, a Második rendbéli Fraskáihoz nyúl: ocsárlani kezdi igaz jó hitedet: i-ben is; hogy micsoda az a te hited, tudod hogy nem minden hit használ (mert nem szegyenli ő, mint hazugságnak *As. 1. 13. 14,* egyik szavát másfelkaarzol csapni) ama Hypocri- ra Simón Magus úgy mond hitt, Herodes, Keresztelő Jánost becsülte; örömeft halgatta, sokban szavát meg- Marth. 13. is fogadta, lá több ideig hívők kik örömmel veszik be az v. 20. 27. *Isten igéjét:* I-mit használtac mind ezek nékic? Ide hoz- hárta az oda fel említett első Praetikat-is. Mint ütöd ki ez szegét? Külömböztesd meg a hited, mint am az e- lébb. Mélyvet rendben így cselekedhec. Az igaz hit, vagy nagy vagy kicsény, a csak el-hiteréstől egyéb nem igaz hitűc négyben választatik meg. i természetiben, az igaz

az igaz hit, nem csak közönségesen hízi Christust mi Idvezítőnk nec, hanem valóságos bizodalommal hozzá- ragaszkodással, maga személyeres fel-méri venni; így: *én Idvezítőm,* mint Thamás: *én Uram, én Istenem:* miként Joh. 10. ezt ám a szent Pál példájából is meg-értők. 2 az igaz v. 28. hit, az igé nec, és könyörgés nec szolgatásiban szokot nevekdedni, melyek által, mint ő ezkőzi által nemzette- is azt Isten, miként ezt is csak az olébb értők. Immar peng a csak maga el-hiterése ember nec fégyéb szines hit, ennek egyikét is nem sokra tartja. 3 az igaz hit a nehéz késértetec által nevekdedic, stellyesedic tőkelle- tessedic, küzdven a kéres félelmeckel. Azt mondja Sz. Péter, hogy *valamint a tűz meg-tisztítja az aranyat, szin- 1. Pet. 1. 9. ten ugy a hitnek az ő késértetec által való meg-probalása (mely v. 7. drágább az aranyac meg-probalásánál) meg-tényelíti: nö- künk dicséretünkre, dicsőségünkre, és tisztaságünkre, mikor a Jesus Christus meg-jelenendik.* De a haszontalan tulajdo- nótást, st egyéb slejt hited, csak akarmi kereszt viselés nec süttős hóvsége is el-süti, mint ama köves földben neve- Matt. 13. kedet buzát, nem verhetven az jó gyökere a földben. 20. 21. 4 az igaz hit, gyümölcsös mint fellyebb hallóc; *meg- tisztítja a szívet;* ugy annyira hogy semmi bün nec sze- relméc alattomban nem tartja meg, oly ok alac, hogy az abbol valo meg-jobbulást, st annak ezkőzeit gyűlölné, hanem inkább szeteti, ohajtja: és hogy azt, *az ő tagjai köz-öl lappango,* stelméjé nec törvénye ellen hadakozo erőtelen. Rom. 7. 9. *sege mias;* hamar el-nem érheti, ugyan nyög lelkében, 23. 24. így sopánkodvan szent Pállal: *En nyaralyis ember: kicsoda ragad ki engem, a halálnak kes-sestéből?* Az egyéb slejt hit peng; nem ér korán is e digi, mint a Herodésé; mely al- kalmas

kalmas mefizéere ére ugyan, mint csak éléb hallok; de nem, nem el addig, hogy Herodiását el-hagyarhatta-
vetrethette volna véle. A' mi a' kis hitet illeti, magad hoztad vala az élébb elő, Sátány! hogy ha csak annyi-is az, mint a' füstölő gyertya bél, s-alig akadtott szikra, nem utálja-meg a' szeléd Christus: a' kis bimbó s-fővéis is a' szőlő töké, azon törőkből nevedet, szazon tő gyűkérnek nedveségével ráplátatik, mellyel a' nagy vesz-

Mt. 15. v. 13. 29. szók: így a' kis hit, csak légyen igaz, azon Christust fogja, szazonbol szija a' lelki erőt. Végezetre, hogy a' hit

(mint Rabfaké akarja vala a' szent Királyal el-hitetni) és az a' béli Isten keretés, könyörgés és meg-térés által, csak haszontalan volna az hadban, sok kar, kard nélkül, a' sem igaz: mint meg-mutatja az Istaël egykori állapot-

Exod. 17. v. 11. 12. ja a' pusztában, mikorám a' gonosz Amalekitác meg-ű-

ték őket. Sőt ott, azt jelentia a' Szent Lélek, hogy mind többet tött, az egy Mozes kezénec az égre emelése, könyökjénec, ama' szegélet-kő Messiásban meg-terésével s-buzgó könyörgésével; mint sem Josuénac minden fű-

1. Kir. 19. s-kardjával, hanem Istenben vetett erőfő bizodalával, szaz Jehova orezájánac fűrű keresésével, ver-ei az Afyriai Királyt, Jerusalemaol.

II. Ecképpen ocsátlja a' Sátány a' hitet: az igaz hit

Jac. 2. 14. sok jó gyümölcsel vagyon, mint szent Jakab mondja; *ki mondhatatlan dicsőséges örömmel örvendez az, a' kinek hi-*

1. Pet. 1. 8 ti vagyon, Péter Apostol állatja, nem fojtogatván. szo-

Rom. 4. v. moru kételkedéssel annak lelkét, mint Abrahamnac; a'

29, te hitednec gyümölcsei pedig micsodác? a' sok fellesté-
géc, Isten ellen járásid; s-több számtalan gonozságid,

mellye-

mellyeket ám az Ezechiás ellen való 3-dik Practicában. hánya szemedre. Itt a' káromkodo Eördög, még leg-jobb cselekedetidet s-Istenhez való buzgoságidat-is ret-tenetes bűn-nével adja elő, mint oda fel a' 2-dik Practi-
kában érted. Ennek felette, azzal fojtogat s-boszszont, hol ugy-mond, most ez inségben a' te lelked öröme; ho-
lot ellenben im majd meg-epedsz szivednek rettenetes kefező hányodási miat, s-esak nem efel kétségben? No mit felelsz ezekre? Az sok gyümölcsök dolgában, vi-
gáld-meg; ha ugyan semmi jó gyümölcse nincsené hi-
tednek, vagy vagyon valami kevés. A' kevés gyümölcs, hitet jelent noha lankadnat. A' ki szaradt fának tellyestég-
gelsenmi gyümölcse ninesen. Ha semmi gyümölcsöt nem találsz, gondold-el ha ugy volté mindenkor, vagy csak most, a' rajtad forgó nagy kéfértet miat; ha ugy volt mindenkor, nines hited, serkeny fel! Ha-
penig csak most azt igen nehéz esetben: ugy vagyon dolgod, mint az erőfő télben a' termő fának: el-hanyatolván a' szomor-
ru kéférteteknec sanyaru tele, megint ki-levelezic s-gyümölcsözic hited mint a' jo fa. Az öröm-érzés álla-
potja ez, hog' el-válhatic az néha a' hittől, mint Christus, ama' spiczre jutott állapotjában való panasza mutatja:
En Istenē (ihol a' hit) miért hagyál el engemet: (ihol a' vigalzó. Matk. 27. találnac egészes ecclipsisse). Három időben szokott ki-
v. 46. váltképpen a' hit öröme virágozni: ugy-mint mikor el-
főben meg-tér ember, hogy a' lelki foglalás s-egyben-
kötöződés, annyival hamarébb végben menyen, vagy mint az csak most űttertett fiatal, annál gyorsabban meg-
Csel. 8. 6. fagonjon: másodszor mikor a' nagy életnec, s-a' béli ne-
19. hez lelki probánac felyhője embertől el-takarodíc, hogy

E 3

az ősz-

Solt. 51. az őszve romlott csontoc meg-vidulhassanak: harmadszor az
 v. 10. üldözés és martyromság szenyvedéskor; hogy az álha-
 tatóllan való türeshöz, s végig meg-álláshoz annál na-
 gyobb szivet vegyűnc. A kételkedést felől meg-kehl
 tudni, ha olyaké, mellyek miat az igireteknek helyef-
 séggel semmi hitelt nem adhatunc; sem most, sem to-
 vább; mert e bezzég a hittel meg-nem álhar; vagy pe-
 nig ollyanoc mellyec csak meg-gyengétettéc azt, s la-
 san lassan ki-harhunc belőlöc; mivel ezek a gyenge hit-
 tel meg-álhatnac? A fok nehéz bűnöket a mi nézi, az
 attul vagyon, hogy nem tőkélletes ez életben a mi ujá
 születetésünk; s nagyok a kérttetéc mind az őrdög-
 tül, s e világtól, s mind peng a magunc testétől rajtunc,
 Holtunc után szabadulunk meg mind ezektől, és így a
 Rom. 6. 7. minden bűnöktől is. A mi ama' derekassokat illeri is, mi-
 némű az Esau hivság, Istennec és az ő rejá tartozandok-
 nak semmire tartáfa, az igazságra lelki-ésméret ellen-
 való támadás, nyomorgatás, üldözés, s több e félek;
 Num. 15. még peng fel-emelt kézzel; bizony hogy a ki szintén en-
 nyire el-mentél volt benne, kétségessén vagyon dolgod;
 v. 39. mert noha a Szenteknek is volt néha e féle nehéz este
 I-Tim. 1. tek, mint szent Pálnac, ki káromkodo, boszszuság tévő, ül-
 döző volt; de eszedben vedd, meg-rétése előtt, a mikor
 v. 13. még hiti nem vala. Igaz hogy Péter, és Dávid meg-
 rért állapotjokban vétkéztenc, ama' nagy vétkéccel; de
 egyik sem fel-emelt kézzel: mert Péter ijettében; hirtel-
 len; jól észében sem vehérvén magát; mellyet világosa
 Luc. 22. san jelent az Evangelista; mikor így szöll: akkor ugy-
 mond (mikor már harmadszor is meg-tagadta volna a
 v. 61. Mestert) fordulván az Ur, tekente Péterre, ugy vévé e-
 száben

száben magát, ugy jut észében hogy meg-jöwendölto volt né-
 ki az ő édeis Christusa; hogy minkelebte a Kakas szollana
 háromszor meg-tagadja őset. Dávid is; noha nehézben
 vala az ő dolga, mivel szánt szándéc szerént; de azért
 ugyan nem annyira fel-emelt kézzel cselekedte a paráz-
 naságot, s az egyfzeri ártatlan vér ontás; hanem az Isten
 hozzá való álltatatos kedvében biztában, el-hitértvén-
 magával (mely az is ugyan nagy vétece vala) hogy már
 meg-nem változic az ő állapotja; mint maga siralmasan más
 állapotjában, meg-valja. Te peng tudod jól, tudja Isten
 s az emberec hogy annyira nem csak illyen erőtelenlég-
 ből, hanem nagy részént magad hitségéből s fennmire
 tartából pártolkodtal a Jehova ellen; ugy annyira hogy
 alig találod mását a te gonosz cselekedetidnec, a meg-
 cefett Szenteknek példájokban. Mindazáltal ugyan csak
 ne ósól kétségben, mert annál szörnyebb bünt csele-
 kednél. A ki a meg-cmlétt Szenteket, s a mi azok-
 nál is sokkal nagyobb, a bálványozo Salamont; és a mi
 ennél is szörnyeb; ama' rettenetes képpen el-gonofszo-
 dott Manasses Királyt, meg-szánván bánván istentelen-
 ségeket, s igazán meg-térvén a nagy nyomoruságot a-
 lat; vízont kedvében fogadá; mi példái nec ezek; bizony
 tenéked is, csak telyes szívből térj-mega te meg-bán-
 tott irgalmas Istenedhez; meg-kegyelmez; mivel igérett
 tartja. Ha peng még is, ugyan régi seprűdön vesztlegles
 meg-vakmerőtetted magadat; s iralmas jelenség ez:
 Nincs már mivel biztásfalac. A mi illeti; a leg-jobb cse-
 lekedetédnek is gonoszra magyarázását; mint am Eze-
 chiással is cselekedél, el-akarván velle hitetni, hogy igen
 meg-bántotta volna Istent a régi (maga bálványozo) Hit-
 nck meg-

Solt. 30. v.

7. 3. v.

I. Kir. 17.

1. 2. 3. 4.

5. &c.

2. Kir. 21.

v. 2. 3. 4.

&c.

Rom. 15.

v. 4.

1. Cor. 10.

v. 6.

Esa. 55. 7.

8. 9.

Ezech. 18.

v. 21.

Jer. 48. 12.

és 2. v. 30.

nek megbolgatásával, és más ujnak (*maga az el-temetett réginek*) bé-hozásával: miképpen Jobbal-is, hogy minden kegyelségét, csak az egy adományért, *hypocritaság*bol cselekedte volna, s több efféléket; erre így felelj a Sátánnac. Ahagonosz Kétfertő, nem hijában hogy *Diabolus* (mely annyit tészén mint káromkodó, hamissán vádoló) a' te neved! e' volt a' te szokásod elcitol fogya, mint im ez Isten meg-cmlétett két nagy Szentcivel s több fokackal-is cselekedtél. A' légyen azért itt vigasztalásod, a' mia' szent Pálé vala: *lekedesfmeretinek tudnia-illik, bizonyosság tétele, hogy nagy Isteni együgyűségben és tisztaságban jártál tisztetben, nem pedig világi bölcseséggel, az az ravasággal. Kivelegyűt, bizvált-is fel-veheted, hogy figyelmetes várásod és reménséged-is nagyon, hogy semmiben meg nem szégyenülsz, hanem nagy szollásbéli bátorsággal, mint mindenkor, úgy mostan-is fel-magasztaltatik Christus a' te testben, akar élet akar halál által. Végezetre, hogy azzal-is keferéte, hogy Isten bocsátotta őtet reánk; meg kell keferveffen esmérnőnc, s vallanunk-is hogy inkább az a' csuda, mind a' mi fok bűneinkre s mind az ő dühős ránk vérhedésére nézve (ki mint a' lánczra kötöt dühős eb, úgy agyarkodic s-fiet reánk, szorgalmaztatván Istent éjel nappal, mint a' Ijob állapotja mutatja, hogy ránk bocsáslla) hogy eddig-is régen kezében nem adot; el-hívén egyszer s-mind azt-is, hogy ez még nekűnc, hitűnk-nec s-egyéb bennűnc lévő ajándékoknac, a' fok rosdák-bol ki tisztulására, és meg-őregbűlésére, ennek felette okosán valo magunc meg-ovására; néki pedig mint Senacheribnec minden hadaival egyűt, szégyen vallására Rom. 16. szolgál: Mert a' békeségneo Istene meg-ronja a' Sántát a' mi lábaink alát, hamart.*

III. Így

III. Így is ocsárolja hitedet az Eördög: Micsoda hit a' te hited, holot nem nevededő, mint a' meg-igazé. Rom. 7. 17 to hit szokot lenni. Felelj meg. Sátány! Nevededő természetű ugyan a' hit, de illy ockal: 1 hogy a' nevededést nem mindenkor érezhetni. Nevededic a' maga idejében a' fűfa; de ki látja miképpē mozogdogal s-tolyong az killyebb killyebb; hanem csak azon veszi észében, hogy immár magasb; így vagyon a' hitnek-is dolga. 2 hogy nem minden idő alkalmas a' nevededésre, mert vagy ő fanyaru télje-is a' hitnek, a' mikor gyakorta nem fel felé, hané alá nő az, mint amaz *Ephesúsi* Angyalé; de ismét örvendetes távaszt engedvén Isten érne, mint Jobnac: akkor ofztán ki-mutatja magát. Apoc. 2. 4. Ijob. 41. 6. 8. 10.

IV. Ezt-is mondja: Ha hited volna, meg-halगतná Isten, ennyi fok teménytelen könyörgésedet; de lá csak hijában kiáltoz. Mondjad néki, nem következie Sátány, nem adja mindjárt meg a' mit kérek, azért nem halगतot meg; nem semmi képpen. Mert más meg-halगतni, más meg-adni a' mit kérek. Az első, meg-lészen mindjárt mihelyt hitből könyörgők, mert ez a' mi Istennél való bizodal munk, hogy ha mit az ő akaratja szerent kérűnk, meg-halगत. Ismét, Idvezetőnk bátorétáfa szerent: Valami-
Ján. 5. v. 14.
ket kérendetek az *Ártól* az én nevemben, meg-adja nektek. Joh. 16. 7.
A' meg-telleyfítésnec, nem mindenkor a' meg-halगतással egyűt vagyon ideje. Sőt néhánykor annyira halad az, mivel Istennec rendelt ideje vagyon rejá, hogy fokszor még a' nagy Szentek-is csűggedeznec a' miat, mint Dávid fok helyen a' Soltárookban. Azt mőndta Jeremias az ő nagy busultában egy könyörgésében, hogy Isten-felyhőt vetet közben, hogy a' könyörgés által ne hasson azon. Sir. 3. 44.

F

Az An-

Az Angyal szava Danielhez igen világos fundamentuma
 Dan. 10. c. *te distinctiódna, külömbőség rételedne: Ne felj Daniel,*
 v. 12. *mert az első naptul fogva, melyen indult szívéd, hogy meg-*
éresed a látást, és magadat sanyargassad, a te Istened előtt a te
beszédid meghalgtattak, és én jöttem a te beszédidért, tud-
nia-illik hogy bé-telleyesicsé azokat. Ertedé, azt mondja,
hog még mindjárt az első nap az ő könyörgése meg-hal-
gtattottja' bételleyesedés penig im méyire haladott volt.

V. Illyet-is forgat: *Az Isten igéje abban a ki-hiszen,*
 1. Theff. *foganatos, azt mondja szent Pál; te benned penig semmi*
 1. v. 3. *foganatja nincsen; kétség nélkül azért, hogy hit nélkül*
 Sid. 4. 3. *halgtad azt, mint a Sidók a Putzrában. Két féle így fe-*
leljitt-is a Késértőnc, az igénc foganatlanága: vagy
telleyeséggel-valo, ezzel bezzeg a hit meg nem áthat;
vagy kétféle, mikor az ige semmit nem munkálkodni
mondatik, úgy rudnia-illik a mint kellene, a' mint ki-
vánnók, vagy a' mint hajdan érzettük: ez a hittel meg-
áll. Mert úgy vagyon ilyenkor a keresztyén ember nec
állapotja, mint valamely veszedelmes betegségben esett
nyomorulté, kinek ha valamely fő sziv erősitő f-gyo-
gyító orvoságot adnak-bé, nincs ugyan mindjárt lát-
tatja, még-is erőtelen igen a betég, nem jó a gyomra,
nincsen semmi étel kívánása; mindazáltal alattomban-
oda bé munkálkoddogalván, elcít véfia' veszedelmes
nyavalyánac, f-egykor csak jobban kezd lenni, f-meg-
gyogyul. A' meg holt ember nec adj-bé bár akar megnyit,
ez ilyen hathato fő orvoságban, nem használ semmit:
de la ez ilyen nyomorultban használ dogal, noha ő azt
elsőben nem veszi észében. Így vagyon az Isten igéjé-
nec dolga. Sok utal esét ez állapotnak a Tanérványok
ban,

ban, miképpen a' több hivekben-is példája. Meg-món-
 dá egykor ldevezitőnc ő hallottokra, *Roncsátok-el é tem-*
plomot, és harmad napra felépésem azt; még nem is érték; Joh. 2. 19.
hanem hogy o sztán Christus fel-támadá, úgy emlékezénc
meg-rola, f-hivénec az Irásnac v. 22. és az ő mondásának. Ez
az elcinten hallott ige, kezdetben, azt mondtad volna
hog semmit nem használt, nem munkálkodot a Tané-
ványoc lelkében; de lá alattomban mind terjesztette
erejét; f-egykor o sztán derekasson ki-mutatta azt ben-
nek.

VI. Ez-is utolsó, nem utolsó mestersége az Eör-
 dőgnec, mellyel csüggedező hitőnket rongálja, ocsá-
 rolja: *Az igaz hit meg nem szűnik, el nem fogy; de a' Luc. 22.*
tiéd menyiszer fogyatkozot-meg: most is oly a késértet v. 32.
rajtad, hogy ki nem hatolhaciz belőlle. Így jáczottad
ezt meg: Igaz Sátány, a' leg erősb hitis néhánykor az
igen nehéz, holzizás és sok probác alat meg-csüg-
ged, mint Dávid-is meg-érzette ezt magában Saul előtt
futtában, melyről maga térszen vallást két helyen-is:
Azt mondtam az én félelmemben, minden ember hazug: Sa- Sol. 116.
muclről értette, ki néki Isten nevében királyságot ígért v. 10. 11.
vala Saul helyett. Ímért: Egy nap csak el-vesztek a Saul ke- 1. Sam. 27
ze miat, &c. Magunk-is, magunkő tapasztaltuk meg, hog v. 1.
a' lelki ssjakot, hiheterlenségönc és békételességönc miat Eph. 6. 17.
oda engedtük nem egyszer, és az ígéteret, mely egyedül
éleszthet-meg minket, ideig mint egy hozzanc kapcsol-
atlan hagyatuc; de hogy telleyeséggel el-fogyot volna hi-
tőnk, azt meg nem engedjük. Mert tudja-meg minden,
a' fogyatkozás meg-szűnés két féle, vagy a' kegyelemé magáje
vagy annac munkája-é; mely el-fogyhat, mikor a' kegye-
lem el

Icm el nem fogy-is. *Könyörgöttem érteed (Péter) hogy el ne fogyjon a te hited,* azt jelenti Ildvezetőnc: ha a ki-menc-telt tekintjúc, a' vallástétel mely a' hitnek munkája vala, el-fogya a' Péter szájában, mindazáltal a' kegyelem a' hit maga vagy magvában, meg-marada szívében, mert egyébként a' Christus Könyörgése meg nem halgattatott volna, mely lehetetlen. Szintén olyan azért a' Sátány ez okoskodása, mint ez: alszik, azért meg-holt: korán sem.

Ezekből-is ki-kopván a' Sátány, nyul már a' *Harmadik* Fraskához, leg-dühösben fogván immár a' kegyes emberhez: azon mesterkedvén minden képpen, hogy igaz hitét, mellyet semmi mesterséggel le nem csempülhete, már ugyan egészfizzen ki-űsse belőle.

I-ször-is ilyen kékértettel. Csak lehetetlen a' mit reménelesz, mert ihol tellyeségyel semmi modja oka nincsen, sem a' természetben, sem a' jó okban; sőt mindenek ellenkező képpen mutatkoznak, mint ha meny föld veszedelmedre őszve esküttene volna. Így rémété fellyeb a' szent Ezechiást, mint az 5-dik *Practicában* értők. Ezzel tartoztatja vala Sárátis a' hihetlenségben, midőn

Gen. 18. 7-12. *ám az Isten igiretit, méhének meg-gyümölcsözése felől, véllé meg-nevesteté természet és az az okosság ellen, való lévén, az, a' mint ottan, ugyan ki-is mondá: Néinek-utánna meg-vénhentem, adnám magamat testi gyönyörűség, annak felette az Uram is már vén ember! Te erre ezt mond:*

Vaj né Sátány, mert azt mondta. Ildvezítőnk, azok Joh. 20. 19 *a' boldogok a' kik nem látván hisznek.* Es, hit, s-nem látás által járunk. IImét, a' hit oly dolgoknak nyilvánosság mutatása, a' mellyek nem láczanak. A' holot az emberi legitség meg-fogyat.

fogyatkozik, az isteni ott kezderik. Példája lőn ennek, mind az Istenbē bizakodo (noha minden világi módokban meg-fogyatkozott) Ezechiás, ki valamint el-hitte vala, meg-szabadula csudálatosan, minden emberi remén ség felett; mind penig Sára, ki a' természet má, benne régen meg-szünvén, és azon kívül meddő magtalan lévén, szüle az igéretnek fiát lőket.

II. Másf meg illyent hány vét, mint Ezechias ellen-is, oda-fela 4-dik *Practicában*. Ugyan felettéb- való sők és nagy a' veszedelem te rajtad, s-hol mikor. lesz vége: maga nem vagy te-is mindennél bűnösebb: egy átal-lyában nem szeret az Isten, hijában ragafzkodol hozzá. Itt kezdi már derekasson. embert. sűrű kiztetésekkel; vagy tilalmas eszközökre utahétani mint a' 6-dik *Practicában* fellyeb meg-értők, és ha egyébként szabadossokra-is, mindazáltal felettéb- való bizodalomal azokban: mely ez-is a' Teremtőtől teremtett állathoz- való pártolás, s-alattomban- való bálványozás; vagy ezeket el-rejtven előlle, vagy nem fogván ezek, a' mi sockal iszonyatosb, oly tüzesen kényszeríteni, mint ám. Ijobot. Ijob. 2. 9; Felesége által: *átkoz-d-meg az Isten, s-halyameg torva;* vagy mint sőkakkal bánik, s-rá-is veszen nem keveseket mint a' többi között Sault Judást, &c. mesd-meg a' torkodat, akafzd-fel, vagy egyéb képpen veszed-el magadat, s-szabadulj-meg a' fok probác alol. Oh rettenetes dolgoczek; hogy kell a' nagy Istenért itt meg-állani? Mert tudjuk hogy az Israel Királya Schomronnac egykori felette nehéz meg-szorulásában, az ellenség meg-szálván. és igen meg-szorévtán azt, jó ideig, az Elifeus biztatása szerént Istenben veté bizodalomát; de hogy őstán a' nyo-

morúság annyira meg-öregbedéc rajta, hogy a' nagy éhség miatt, a' könyörületes anyák gyermekeket is meg-ezízik vala; nem áthatá tovább, hanem azt izené a' Prophetára, hogy *ő immár többé Istenben nem bízik*. Egyebek is mely fokon vetették-el, e' sülyos próbátul kényszeréretvén hiteket, s-vagy olly szörnyu tilalmas eszközökre vetemedtenec, hogy a' ki csak hírc, hallortais, meg-csendült a' füle belé; vagy rettenetes képpen magok mé-szárlották-fel magokat, magok löttek magoknac hohéri, ifzonyatos kétségben eséssel, a' mint meg-értők. Így erősfésük meg magunkat ezek ellen. Hogy ez utol-fon kezdjem, ilyen dolgok felől gondolkodjunk. 1. A' kik magokat békételességből meg-ölik, mindnyájan. Exod. 20. igaz hit nélkül valók; mivel az *igaz hit meg-gyözi e' világot*. V. 13. 2. Meg-tiltotta Isten keményen a' gyilkosságot: *Ne ölj*. 3. Nem meg-menekedik a' kinöktul, a' ki maga magá-nak gyilkosa, hanem ugy jár Amos mőndta kőnt, *mint a' ki Oroszlán előr szalad s-medve kezében esik*, miképpen a' Tánuságnak 3-dik Ok alát meg-értők: el-vegezi ugyan e' világi idő szerént-valo kinnyait; de öröcké-valokban ejti magát, a' honnan soha ki nem szabadul. Hogy vete-mednél azért a' nagy Istenért erre? Továbbá, *halgatás-fal-is* felelj (mint a' Sidók Rablakénac) e' rusnya gyilkos kősztetésre; az az, mihelt szívedben öklük e' féle gonofs-gondolat, ne tarcs elmédben, hanem azontul, vesd ki, s-fürű cfevezéseket tévén, s-nyujtván ő szent Felségéhez. De csak egyéb tilalmas eszközökre is ne vetemedjél, mert ez-is mely veszedelmes, ám ugyan azon *harmadik ok* előd-ben adá. Es a' menyivel mélységesb practicája ez a' Sá-tánynac, s-számtalanoknak-is lábokat e' hálóban, még a' hívek

1. Joh. 5. 5.
Exod. 20.
V. 13.

1. Kir. 16.
V. 32.

a' hívek közzől is, meg-akasztja; annál inkább örized-jél te ettől. Ezer itt az ő mestersége: a' többi közőt ez igen szokott, s-felette hathatos-is, hogy el-fokasulván s-sülyosodván emberen a' fok kereszt, proba, látván ő mint meg-unta, mint el-allélt a' szegény lélek a' fok széy-vedésben, áll kaput, tilalmaskaput nyit a' szabadulást; mint a' madarász a' hideg havas télben, tudván mint meg-éheznec, sohol semmit nem kaphatván, a' szegény madarkák, magot vet nekik, melyre ugyan rá esvén nya-valyafok, a' csapartót csak rájuk rántja, s-oda öli őket. Vag mint a' ravasz Ellenség szokot banni a' várbá szorult, s-éhség miatt igen el-kényszeredete néppel, miként a' Schomroni Király Jorám, befzéli vala, a' Schomronbélieknek, értvén hogy a' város alát lévő ellenségnek egész táborát el-futot volna, mindenjeket ott a' tábor helyén hagyván: *Neg mondom én nektek mit végezték mifelőlünk a' Syriabeliek: tudják ök hogy éhek vagyunk, ezokáért menta mekkel a' táborból, hogy el-rejtessenek a' mezőn, mőndván: mikor ki-esnek a' városból, fogdossuk meg elevenen öket, és men-jünk-bé a' városban*. Így a' csalárd Sátány maga mutogat imide amoda, segétiég felől valo reménfégeért, hogy ha a' nyomorúságokkal magokkal nem lehetet, az ilyen tilalmas eszközök által roncsoson-el bennünket. Am elég példait értők ezeknek, az elébb említett helyen. Így jára Sára a' hoszfzas magtalanságnac keresztét szintén el-unván, mikor az ő Urának így izoll vala: *Imé az Ur Gen. 16. 2. bé-zárlotta az én méhemet hogy ne szüljek, menj-bé kérlek az én szolgáló leányomhoz, hadd kapjac magot általa*. Dávid-is el-ötökéllé magában, hogy immár csak ugyan el-vezé Saul miatt: *Egyik nap csak oda leszek; azért a' Philiszausok földé-*

földben megyek, mint az elébb értőc. Tegedet pedig, mire nem vőrt csak immár-is, az egy két ezteendőket alavalo nehéz szorulásidban! Ki ki-ment már közzüllünc, a' szörnyüképpen rémítő, s-néha fok szines kegyelmese féggel maga kellett, és szunyog modon veszedelműnken szánakodo kegyetlen Rabfaké eleiben, s-nyakát ujjabb, s-fokkal terhefőbb kötelezéssel jármában törtte: ki ifimét hitivel vallásával (s-oh vajha csak maga személyében, de talám az Isten egész népe képében-is) kezdet kereskedni, és egy kis rövid, s-csak imillyen amollyan reménység alavalo szabaduláson, oltalman, az ő-őrökévalo bizonyost el-akarja cserélni, igazabban vesztetni. Oh álhatatlan világ, mire jutál! Amaz első, ám igen nyertek benne! meg-válék hizem fogok keserveffen a' kegyetlen kegyelmeiségben! Oda e' miat Erdély, szélllel fujtatták-el nagy részénc porát! oda jo nagy Isten! fok teméntelen ezer nép, kik fegyver-élivel vágattatván-le; kik a' siralmas rabságra vitetttérven megszize földre, a' csunya pogányság közzé! a' meg-hagyott s-maradott résznek pedig, olly el-vifelhetetlen sullyos igát vetvén nyakában, hogy ha Isten hamar nem könyörül, az éri végét, melytől oltalmazza a' könyörülő Isten! A' másodc rendben valok, ha amaz elsőkn nem tanulnac; s-ha elsőben nem vesztic, hogy őrdög cseréje ez, melynél esere s-oha veszedelmesb né lehet, né csak testekben romolnac, hanem a' mi csak ki-mondáfra-is szörnyű, oja a' nagy irgalmu Isten őket! ama' nagy lelki kegyetlennek testestől lelkestől őrdök igája alá esnek! *Mi haszna embernek ha az egész világot meg-nyeri övéjé teszi, és magát elveszti, és magában vallkár?*

Luc. 9. 25.

Nem

Né hog' pedig ilyen modon tilalmas eszközökre vete-medned volna szabad; de még a' törvényefeckel sem lehetni Isten ellen. Mely milégyen, s' mint maradhasson a' jó lélek ferteződetlen a' szabados eszközökkel-valo élésben, meg-értőc fellyebb a' Másodc Akadálynac, ugyanint a' Hihetetlenégnec el-hárétásában. Lád meg azt az egész szakaszt.

Es így e' kiváltképpen valo útközöket hátra vervén; menjünc már a' kut főre. Hát felettéb valo Sárány én rajtam a' fok ostor, s-csak Isten tudja megyeké valaha ki belőle vagy nem: Jegye-is ez annac hogy nem szeret Isten, gyűlöli, meg-vetet? Hallád! *Sok az igaznak nyomosolt. 34. rusága így állatja Dávid, maga és más isten félok forfok. v. 20. bol; de úgy-mond, mind azokbol ki-szabadítja őtet az Ur. Sok nyomoruság által kell be-menni Isten országában, mint a' Csel. 14. kegyetlen meg-kövezésből, csak szintén ackor maga, 19. 22. meg-efzmélt Apostol monda. Ennek felette, hű az Isten (azon Apostol állatja) nem bocsát többet ránk, nem enged felebb késértetni annál a' mint elszenvedhetjúc, és kimenetelét jo végét-is adja, hogy el-vifelhesük.*

De azt mondad, oh fok keserves probák Oskolájában, s-Kohában régtül fegva gyakorlodó Lélek: Vajha még is rövidebbek volnának, csak egy állapotban maradnának az én rajtam fokvő fok nehéz kéfértetek; de azon fojlodik-e't a' Lelkem, hogy im nincsen végek, s-naprol napra mind őregbültön, őregbülnek! Erre én azt mondom, leg-elsőben-is a' nevedéftu: Gondold meg a' mit csak az elébb monda az Apostol, nem őregbülnek erőd felett, lám még eddig Isten segedelme által, el-senyvedhetted. 2. Ha a' probák nevedeknek,

G

a' kegye-

a' kegyelem-is nevekedik mellettek az Isten hú volta szerént, a' mint ugyan ott az Apostol szolla. Ehez képeft mondá Isten ezen Apostolnak, midőn hasonló panaszta

adna-bé ő Sz. Felségének: *Elég tenéked az én kegyelemem.*

3. Szintén ez a' jele, a' nem megszűz-levő szabadulásnak.

Exod. 3. v. A' téglák számának meg öregbülése, hozá közelebb Moseft.

A' Birák idétt-is, mentül inkább sullyofodik vala, az el-nyomorodott Istraclen az el-nyomórétás, annál közelebb közelebb jó vala a' meg-szabadétás.

Es hogy e' vigasztaló Oktatás, tenéked annyival erősb és hatharóbb légye, s tudakozd-fel s vedd eszedben, mit keresen Isten te benned, a' keresztes viseléseknek hozfzias rajtad tartásával, s sullyofétásával, s te-is add munkás tárful magadat Istened mellé, kereszted azt, cselekedd azt sietséggel; s nyakát szakasztatod a' sok régi nekéz probáknac rajtad. De vallyon mit keres Isten ilyenkor? Vedd eszedben ezeket a' beszédeket a' Soltárban:

Mikoron öldöklöd vala őket (az Istraclt a' pusztában)

ha megtalálják vala őket, és meg-térvén jó reggel keresik vala az erősi Istent... ő irgalmas és kegyelmes vala az ő bűnöknek... az ő haragját el-fordítja vala. Meg-téréstedet meg jobbúlódodat keresi, látodé. Ha azért kívánod mentől hamarébb, ha késel véllé, Isten-is késik a' szabadétással; igen gonosz jel-is a' holnapozás, főképpen ezeket értvén és tudván.

Három az Isten, meg-térés által-valo keresésének az ideje, 1 mindjárt mihelt Isten ellen vétettűne, mint Dávid, ki mihelt a' népet nyegedségből meg-számllalta

tá, mindjárt meg-illetődék lelkében, s penitentiát tarta 2

Mind-

Mindjárt hogy valamely büntetéftől meg-ijedűnc, vagy Istentől meg-fenyegettűnc, mint ugyan Dávid hogy Nathántól a' paráznaságért és gyilkofságért meg-fenyétték. 3. Mikor már rajtunk a' hátul ütő pálcza; mely ellen vétekezék a' nyakas Sidó nép, a' mint Daniel annak képeben panaszolkodic: *Mindenestől reánk jöve a' veszedelem, valamint a' Moses törvényében meg-ugyon irvasz meg sem engeszteltűc a' mi Jehova Istenünknek meg-haragutt orszáját, meg-térvén a' mi istentelenséginkből.* A' kik az első alkalmatoiságon kapdoínac, azok a' leg-jobb keresztyének; mert ezzel teszűnc bizonyoságot s mutatják-meg, hogy a' bűntől, önnön magáért irtoznac. A' második rendben valok-is jók, amazocután mivel nem látván, hiszűnc; de a' kik a' harmadic időben-is el-mulatjác meg-téréseket, azok tellyeséggel veszni valoc, nincs reménység felőlők. A' nagy Istenerít tehát, tudod el-mulatad az első két időket: a' büntétel után mindjárt, nem illetődhetet meg ugy lelked, hogy ugyan akkor meg-tértél volna: az után-is, noha ám untig fenyegettűc, de csak ízűnc tartottad a' prophétálást; avagy csak a' hátadan nyugvo veszűző alatt indulj életed meg-jobbétására: egyébként ha negyedik időt vársz, veszedelemnek ideje léfűzen az.

Igy végezém-el, a' nagy Urnak segétségéből, ez Ezechias Királ', egykori igen szorofs állapotjában valo nehéz késértetűnc példájából indétott egész tanétáfomat. Most utolban errűl hallatoc derék Oktatást: Micsoda mesterséggel keljen a' jelen levő hitet készíteni; hogy a' nehéz időkben meg-álhassűnc? Háromban foglalók, ugyan e' szent Király példájából a' Készűletet. *Első lón, a'*

G a

ma

2. Sam. 12

7. 10, 11,

12, 13.

Dan. 9. 13

magunkban való tanácskozás, a' felől, hogy soha el nem állunk a' Jehova mellől. *Második*, az ellenben-való Akadályoknak mind meg-tudása: mellyec 1 a' magunkban, az az elménkben, crönkben értékünkben; és jó szerencsénkben-való bizakodás: 2 a' Hihetatlenség; mind ezeknek fejeinek meg-dugáfa, a' szerént a' mesterség szerént, mellyet ki-adánk. *Harmadik*, mint erőlsécsük meg-hitönket; tudnia-illik a' hit kezdőjére f végezőjére, a' Jesufra kell hitünket emelgetnünk, könyörgenünk sűrűven, és azt kell untalan elménkben forgatnunk, kicsoda az a' kinec hittünc. *Negyedik*, az Ostromlás közben-való erőls praktikac, fraskac meg-jácsottatásinac mestersége. Három karbéli praktikakat emlétec. 1 hogy arra akar az Sátány venni, hogy csak akár mi hittel-is meg-elég; edhetünk: vagy ha erre nem vehet. 2 igaz hitünket olesárolja, szintén hataton; itt sem nyervén, 3 azon erőlködik dühössen, hogy a' hitet, mellyet nem tagadhat csak éppenséggel ki-üsse szivönkből: Két erőls szeggel, hogy csak lehetetlen a' szabadulás; hogy illy igen meg-fokafodván f. hozza-fodván a' nyavalyák, nem szeret lsten, f hűjában benne bizni: és így vagy tilalmas eszközökre, vagy ha nem tilalmasokra-is, de azokkal tilalmas élésre utahétya: vagy ha egyik sem szolgál, maga meg-ölére kifizeti. Mindenik ellen, mint keljen meg-állani, eléggé meg-tanulók.

Itt-is az Apostol intésében végezem beszéde met, mellyel a' nyomorult Sido Kerefztyéneket, hasonló állapotban Oktató tanétását bé-fejezi. *Annak-okéért atyámfiai le-eresztett karjaitokat, és a' ti reszkező sérdéseiket erőlsérsétek meg. Es a' ti lábaitokkal egyenssen járjatok, hogy a' kísánta, mindenesztől fogva el ne tévelyedjék az utrol, hanem hogy meg-gyógyítsa sstoc inkább!*
Amen!

